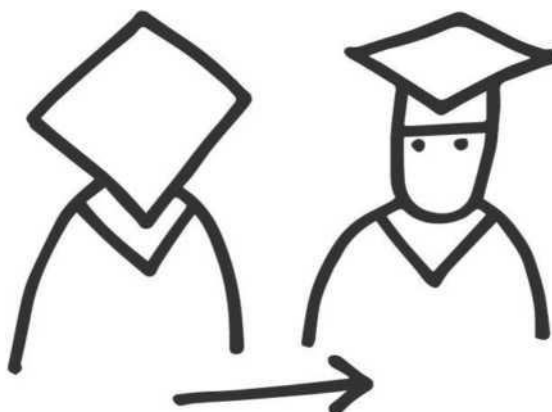

PROGRAMUL DE COOPERARE ELVEȚIANO-ROMÂN
SWISS-ROMANIAN COOPERATION PROGRAMME

COALIȚIA PENTRU UNIVERSITĂȚI CURATE

Clasificările universitare: între utilitate și exercițiu de marketing universitar. Perspectiva studenților

Alianța Națională a Organizațiilor Studențești din România

BUCUREȘTI, 2017

Schimbarea mediului universitar prin implicarea studenților și schimbul de bune practici

Proiect cofinanțat printr-un grant din partea Elveției prin intermediul Contribuției Elvețiene pentru Uniunea Europeană extinsă.

www.sar.org.ro

www.anosr.ro

www.vss-unes.ch

Clasificările universitare: între utilitate și exercițiu de marketing universitar. Perspectiva studenților

„Dacă instituțiile de învățământ superior vor fi sau nu de acord cu rezultatele diferitelor sisteme de ierarhizare este irelevant: în mod cert, sistemele de ierarhizare vor dăinui” (Jamie Merisotis)

„Clasamentele cuantifică doar ce se măsoară în loc să măsoare ce contează efectiv” (W. Locke)

Cuprins

Introducere	3
Scurt istoric – când au apărut clasificările și ierarhizările universităților	4
Perspective ale specialiștilor asupra clasificărilor și clasamentelor universitare	5
Asigurarea calității vs. Sistemele de clasificare și ierarhizare	7
Viziunea studenților asupra sistemelor de clasificare și ierarhizare a universităților (ANOSR 2010 & 2011, ESU)	9
Principiile de la Berlin cu privire la ierarhizarea instituțiilor de învățământ superior	12
Diferite modalități de clasificare și ierarhizare a universităților la nivel internațional (selecție)	14
US News Best Global Universities Rankings	14
CWTS Leiden Ranking	15
Center for World University Rankings (CWUR)	15
QS World University Rankings	16
Times Higher Education World University Rankings	16
Academic Ranking of World Universities (ARWU)	17
SCImago Institutions Rankings	18
University Ranking by Academic Performance (URAP)	18
U-Multirank, o soluție europeană	20
Proiectul ETER (The European Tertiary Education Register)	25
Exercițiul de clasificare a universităților și ierarhizare a programelor de studii din anul 2011	26
Procedura de colectare a datelor și informațiilor în vederea evaluării universităților și programelor de studii cu scopul clasificării universităților și ierarhizării programelor de studii (2011)	27
Efecte ale procesului de clasificare și ierarhizare (2011)	30
Repere privind Sistemul Național de Învățământ Superior	34
Elemente referitoare la misiunile universităților din România	34
Viziunea ANOSR asupra procesului de clasificare a universităților	36
Concluzii	40
Anexa 1 – indicatorii propuși de ANOSR pentru clasificarea universităților, pentru fiecare dintre dimensiunile abordate	42
Anexa 2 - datele și informațiile colectate în anul 2011 în vederea clasificării universităților și ierarhizării programelor de studii	46

** Capitolele scrise în cuprins cu albastru au fost redactate în colaborare cu Federația Studenților din Elveția (VSS-UNES-USU).*

Introducere

Clasificările universitare: între utilitate și exercițiu de marketing universitar. Perspectiva studenților reprezintă finalitatea demersurilor **Alianței Naționale a Organizațiilor Studențești din România (ANOSR)** de a realiza o analiză a ceea ce presupune procesul de clasificare și ierarhizare a instituțiilor de învățământ superior.

Documentul începe cu o introducere în problemă, fiind prezentat un scurt istoric al problemei precum și diferite perspective pe această temă ale specialiștilor internaționali în domeniul educației. Ulterior, este abordată problema relației dintre asigurarea calității învățământului universitar din Spațiul European al Învățământului Superior și aceste sisteme de clasificare și ierarhizare.

Un astfel de document nu putea să nu conțină prezentarea viziunii studenților cu privire la această temă, un capitol fiind destinat expunerii pozițiilor exprimate de-a lungul timpului de ANOSR și European Students' Union cu privire la aceste sisteme.

Documentul de față prezintă pe larg și *Principiile de la Berlin cu privire la ierarhizarea instituțiilor de învățământ superior*, elaborate de International Ranking Expert Group (IREG), acestea reprezentând cel mai important demers în vederea stabilirii unui set de principii cu privire la sistemele de ierarhizare universitare.

Analiza noastră prezintă succint și o serie de sisteme de clasificare și ierarhizare ale universităților, cele mai cunoscute la nivel mondial, printre acestea numărându-se și US News Best Global Universities Rankings, CWTS Leiden Ranking, Center for World University Rankings (CWUR), QS World University Rankings, Times Higher Education World University Rankings, Academic Ranking of World Universities (ARWU), SCImago Institutions Rankings sau University Rankinkg by Academic Performance (URAP). De asemenea, un spațiu semnificativ este dedicat prezentării U-Multirank, sistemul de clasificare universitară dezvoltat cu sprijinul Comisiei Europene.

Documentul de față conține și un scurt istoric al cadrului legislativ și demersurilor precedente realizate în acest sens în România, fiind prezentate, totodată, și efecte ale procesului de clasificare și ierarhizare a universităților în țara noastră. În analiză regăsim și câteva repere privind Sistemul Național de Învățământ Superior, date statistice care ne ajută să avem o imagine de ansamblu, respectiv o scurtă radiografie a misiunilor instituțiilor de învățământ superior.

Clasificările universitare: între utilitate și exercițiu de marketing universitar. Perspectiva studenților se încheie cu expunerea viziunii Alianței Naționale a Organizațiilor Studențești din România (ANOSR) cu privire la acest subiect, respectiv cu formularea unor propuneri în ceea ce privește o viitoare clasificare a universităților din România, precum și a unei liste de indicatori pe care ANOSR îi consideră potriviți a fi utilizați pentru un asemenea demers.

Scurt istoric – când au apărut clasificările și ierarhizările universităților

Competiția reprezintă un element firesc în orice comunitate, inclusiv în cea universitară.

Astfel, în mediul universitar, încă din **Evul Mediu**, mai precis de la mijlocul secolului al XIII-lea, apar în Anglia primele diferențieri între universități pornind de la competiția pentru a atrage studenți. Gelu Gherghin, într-unul dintre referatele sale susținute în calitate de doctorand, aprecia că *„interesul pentru învățământul superior și pentru calificarea tinerilor a crescut constant de-a lungul timpului, fapt care a dus la multiplicarea numărului instituțiilor de învățământ superior și, prin urmare, la acutizarea competiției dintre acestea”*. Gherghin constată că *„pentru a satisface nevoia de informare a celor aflați în căutarea unei universități, au apărut evaluările comparative, ordonarea instituțiilor în clasamente care pretind că reflectă într-o formă sau alta, calitatea serviciilor oferite de aceste instituții”*¹.

Primul sistem modern de ierarhizare universitară a apărut în 1983, când periodicul **US News** a publicat, în premieră, *America's Best Colleges*, un clasament al universităților din Statele Unite ale Americii (SUA). Din 1985, respectivul clasament este publicat anual și, *„în ciuda numeroaselor critici, se bucură de un succes remarcabil pe continentul nord-american”*, inspirând astfel de clasamente și metodologi în alte state din lume².

Cel mai cunoscut astfel de clasament apare în 2003, fiind editat de Universitatea „Jiao Tong” din Shanghai. Ierarhia este publicată sub denumirea de *Academic Ranking of World Universities (ARWU)*, fiind *„prima ierarhizare universitară realizată la nivel global, cu scopul declarat de a evidenția poziția universităților chineze în raport cu cele mai bune universități internaționale”*³.

¹ Gelu Gherghin, Ierarhizarea universităților. Implicații la nivelul beneficiarilor primari ai învățământului superior, document disponibil la adresa web https://issuu.com/gelugherghin/docs/referat_1_gelu_gherghin_p.5

² *Ibidem*

³ *Idem*

Perspective ale specialiștilor asupra clasificărilor și clasamentelor universitare

Este necesar să înțelegem foarte clar termenii utilizați în acest demers, pentru a fi evitate anumite confuzii sau înțelegeri deficitare ale acestora. Astfel, **clasificarea**, conform *dexonline.ro*, reprezintă „*acțiunea de a (se) clasifica și rezultatul ei; distribuire, repartizare sistematică pe clase sau într-o anumită ordine; clasificare*”, în timp ce **a clasifica** înseamnă „*a împărți sistematic, a repartiza pe clase sau într-o anumită ordine*”. **Clasamentul** reprezintă „*ordinea valorică în care sunt grupați, potrivit rezultatelor obținute, participanții la o competiție; tabel care conține această ordine*”. De asemenea, **ierarhizarea**, conform aceleiași surse, se referă la „*a așeza în ordine ierarhică; a stabili o ierarhie*”. **Ierarhia** se definește ca fiind „*sistem de subordonare a elementelor, a gradelor, a funcțiilor, a autorităților etc. inferioare față de cele superioare*.” Prin urmare, clasificarea nu implică un top, pe când ierarhizarea generează automat un clasament.

David Robinson consideră că „*ierarhizările universitare au condus la minimalizarea complexității instituțiilor de învățământ superior, a rezultatelor și practicilor din cadrul acestora, la o simplă scară valorică, ceea ce nu poate să reprezinte în mod real un indicator valid al calității*”⁴. Acesta considera că majoritatea clasificărilor măsoară mai degrabă bunăstarea financiară a unei instituții de învățământ superior, decât calitatea. Acest lucru poate fi facil observat, deoarece universitățile aflate în top „*se disting prin bugete semnificative, venituri imense din surse externe precum donațiile, tradiția, raport excelent între numărul de studenți și cadre didactice, dar poate cel mai semnificativ, acces la un bazin important de resursă umană bine și foarte bine pregătită*”⁵.

Expertul în educație mai sus menționat arată că „*clasificările creează iluzia că poate fi realizată o diferențiere clară și recognoscibilă între diferite universități, când, în fapt, acestea sunt statistic insignifiante, chiar și în cazul celor care se află în diferite categorii*”. Același Robinson consideră că puține clasificări, și relativ târziu, au încercat să sondeze și „*calitatea*” procesului de predare și învățare, însă sunt departe de a ne oferi „*o imagine de ansamblu cu acuratețe a ceea ce efectiv se întâmplă în sălile de curs și seminar*”⁶.

Și Barbara M. Kehm certifică faptul că „*majoritatea clasificărilor au fost extrem de criticate pentru metodologia neclară, lipsa de informație relevantă pentru clientela pe care susțin că o servesc (ex. studenții și părinții care sunt în procesul de căutare a universității «potrivite»), pentru accentul pus pe publicațiile exclusiv în limba engleză, respectiv pentru faptul că se bazează aproape exclusiv pe indicatori cantitativi pentru a măsura calitatea*”⁷.

Tot Kehm remarcă și faptul că sunt dubii semnificative cu privire la aceste topuri, perfect justificate, în contextul în care nu se știe exact ce măsoară aceste clasificări: reputația sau performanța. Aceasta subliniază că „*în timp ce reputația este un construct social, performanța în mediul universitar este, în general, bazată pe procesul de peer review*”. Acest lucru implică automat că „*evaluatorii se bucură de reputația de a fi cei mai buni*”⁸.

Ellen Hazelkorn consideră că nu putem discuta despre o ierarhizare realizată în mod obiectiv, în timp ce un alt expert în domeniul educațional, William Locke, aprecia faptul că clasamentele cuantifică doar ce se măsoară, în loc să măsoare ce contează efectiv („*count what is measured rather than measure*”).

⁴ David Robinson, *The mismeasure of higher education? The corrosive effect of university rankings*, în *Ethics in Science and Environmental Politics*, vol. 13, iunie 2013, p. 65

⁵ *Ibidem*, p. 66

⁶ *Idem*

⁷ Barbara M. Kehm, *Global University Rankings — Impacts and Unintended Side Effects*, în *European Journal of Education*, vol. 49, nr. 1, 2014, p. 102

⁸ *Ibidem*

what counts"). Tot Hazelkorn arată că fiecare clasament „măsoară diferite lucruri în funcție de perspectiva realizatorului și de accesul la informații”.

Andrejs Rauhvargers, expert al European Association of Institutions in Higher Education (EURASHE), a identificat o serie de minusuri ale acestor clasamente internaționale, în general. Dintre acestea, le enumerăm pe următoarele⁹:

- accentul este pus pe științe naturale în defavoarea științelor umaniste, sociale sau medicale, decalaj dezvoltat și de indicatorii luați în considerare;
- imperfecțiunile sunt remediate prin măsuri de normalizare care afectează integritatea rezultatelor;
- sistemul de *peer review* este viciat de faptul că există o competiție între instituțiile din care provin evaluatorii;
- probleme legate de corelarea limbilor naționale în raport cu regiunea din care provine instituția de învățământ superior evaluată (spre exemplu, cercetătorii/cadrele didactice dintr-o anumită țară pot scrie articole de valoare și în limba maternă, dar care să nu ajungă să fie publicate în jurnale bine cotate din cauza barierei lingvistice, astfel încât nu vor fi cuantificate nici în procesul de evaluare a universităților în vederea clasificării, acesta prezentând din start o imagine trunchiată a realității).

De asemenea, în ciuda faptului că autorii acestor clasamente consideră că ele sunt utile potențialilor studenți, respectiv părinților, în momentul în care aceștia din urmă optează pentru oferta educațională a unei instituții de învățământ superior, aceste clasificări nu sunt cele mai relevante întrucât, într-un mod paradoxal (sau nu), **majoritatea clasificărilor cuantifică indicatori cu privire la cercetare, factor relativ irelevant atunci când se pune problema alegerii programului de licență**¹⁰.

În ceea ce privește impactul acestor clasificări asupra sistemelor naționale de învățământ superior, acestea sunt multiple. Spre exemplu, anumiți specialiști consideră că aceste clasamente atrag atenția decidenților din educație, întrucât aceștia le percep drept simboluri ale unor realizări la nivel internațional. Totodată, acestea pot conduce la intensificarea competiției între universități, în contextul în care universitățile care ocupă locuri modeste le pot percepe ca fiind armele ce le lipsesc într-o luptă a mediului academic. De asemenea, clasificările sprijină o dezvoltare a unei stratificări verticale a instituțiilor de învățământ superior, ceea ce a condus la un sistem de finanțare în consecință care stimulează eminamente performanța. Totuși, **finanțarea consistentă a universităților bine clasificate nu poate decât să conducă la creșterea decalajului față de cele mai slab clasificate, ceea ce afectează, în ansamblu, performanța și capacitatea sistemului național de învățământ superior respectiv**. Nu în ultimul rând, se înregistrează o tendință de *izomorfism* în rândul universităților mai slab ierarhizate, întrucât acestea tind să imite instituțiile mai bine cotate din dorința de a crește în vizibilitate¹¹.

Concluzionăm că „*ierarhizările universitare sunt judecate nu atât pentru acuratețea tehnică, cât pentru impactul pe care îl au asupra comportamentului instituțional și asupra acelor care doresc să beneficieze de programele și produsele universitare*”¹².

⁹ *Ibidem*, p. 103

¹⁰ *Ibidem*, p. 104

¹¹ *Ibidem*, p. 107

¹² Gelu Gherghin, *op. cit.*, p. 7

Asigurarea calității vs. Sistemele de clasificare și ierarhizare

Asigurarea Calității în învățământul superior a reprezentat încă de la începutul **Procesului Bologna**, unul dintre cele mai importante domenii care urmau a fi dezvoltate în cadrul acestuia. Preocupările pentru asigurarea calității în învățământul superior european au existat încă de la **începutul anilor 1990**, atunci când în cadrul mai multor țări ale Uniunii Europene au fost înființate structuri responsabile în acest sens. Importanța raportării la anumite standarde de calitate a apărut în contextul în care în universitățile europene a avut loc un proces de tranziție de la un învățământ superior elitist la unul de masă. Ulterior, asigurarea unor criterii de calitate în sistemele naționale de învățământ superior din Europa a contribuit la dezvoltarea unor programe de mobilități precum Erasmus+¹³.

Având în vedere masificarea sistemului de învățământ superior și schimbarea paradigmei statelor cu privire la managementul public al instituțiilor de învățământ superior, a existat **„o justificare ideologică”** pentru a se implementa **sisteme de evaluare externă a calității**, în speță pentru **a proteja consumatorii**, pentru **a promova concurența** dintre instituții și pentru ca acestea să își asume **conceptul de răspundere publică**, în special universitățile de stat cu referire la fondurile cheltuite din banii contribuabililor¹⁴.

Creșterea autonomiei universitare nu se putea realiza fără introducerea unor procese precum acreditarea, introducerea unor audituri și rapoarte financiare, proceduri cu privire la asigurarea calității, utilizarea benchmarking-ului¹⁵, alocări bugetare pentru stimularea performanței sau vizite instituționale pentru evaluarea externă a calității¹⁶.

În cadrul Comunicatului ministerial de la Berlin din 19 septembrie 2003, miniștrii educației din statele europene au subliniat faptul că **„calitatea învățământului superior s-a dovedit a fi baza formării Spațiului European al Învățământului Superior”**. S-a accentuat, de asemenea, că, în virtutea principiilor autonomiei instituționale, **„responsabilitatea de bază pentru asigurarea calității în învățământul superior aparține fiecărei instituții în parte și acest lucru formează temelia unei responsabilități autentice a sistemului academic în cadrul național”**. Totuși, s-a convenit ca în cadrul următoarei conferințe ministeriale, sistemele naționale de asigurare a calității să includă un set de elemente comune. De asemenea, a fost mandatată o comisie formată din reprezentanți ai *European Association for Quality Assurance in Higher Education (ENQA)*, *European University Association (EUA)*, *European Association of Institutions in Higher Education (EURASHE)* și *European Students' Union (ESU)*, pentru **„a dezvolta un set coordonat de standarde, proceduri și norme în sfera asigurării calității”**, viitoarele *Linii directoare și standarde*.

Astfel, procesul de asigurare a calității este gestionat în baza unor *Linii și standarde directoare pentru asigurarea calității în Spațiul European al Învățământului Superior (ESG)* (cele mai recente fiind adoptate în anul 2015, în cadrul Conferinței Ministeriale de la Yerevan), valabile la nivel european, prin intermediul unor agenții de evaluare înscrise în *European Quality Assurance Register for Higher Education (EQAR)*, mare parte din acestea fiind membre și în ENQA care funcționează în baza unor reglementări naționale realizate în spiritul ESG-urilor.

¹³ ENQA, *Report on Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area*, Helsinki, 2009, p. 5

¹⁴ Anca Prisăcariu, *Reconstrucția ideologică a evaluării externe a calității învățământului superior. Aspecte critice și orientări pragmatice*, teză de doctorat, București, 2015, p. 30

¹⁵ Benchmarking – „utilizare comparativă de date în procesul de luare a deciziilor cu privire la dezvoltarea/supraviețuirea pe piață a organizațiilor publice sau private” sau „căutarea celor mai bune practici dintr-un anumit domeniu de activitate, care să conducă la performanțe superioare”, definiții utilizate de ARACIS conform http://www.aracis.ro/fileadmin/Academis/A3/4_Prezentare_mai.pdf

¹⁶ Andrée Sursock, *Quality Assurance and the European Transformational Agenda*, în Adrian Curaj et. ali., *European Higher Education at the Crossroads. Between the Bologna Process and National Reforms*, vol. I, Springer, 2012, p. 251

Procesul de evaluare și asigurare a calității este unul extrem de laborios. Spre deosebire de acesta, în ciuda complexității unor indicatori utilizați de anumite sisteme de clasificare și ierarhizare, acestea din urmă nu pot decât să surprindă anumite aspecte referitoare la calitatea sau performanța unei instituții de învățământ superior.

Chiar dacă în percepția publică, termenii de **calitate** (conform *dexonline.ro* „1. *totalitatea însușirilor și laturilor esențiale în virtutea cărora un lucru este ceea ce este, deosebindu-se de celelalte lucruri. 2. însușire (bună sau rea), fel de a fi (bun sau rău)*”) și **performanță** (*dexonline.ro*: „*succes deosebit obținut într-un domeniu de activitate; record*”) sunt asimilați, aceste două dimensiuni diferă semnificativ în ceea ce privește perspectivele pe care le oferă asupra sistemului de învățământ superior pentru că, într-adevăr, majoritatea clasificărilor insistă pe anumiți indicatori, îndeosebi referitori la cercetare, care denotă o dimensiune performantă a universităților. Totuși, în ciuda unor rezultate foarte bune din acest punct de vedere, o universitate poate să fie neperformantă din multe alte puncte de vedere, ceea ce, evident, contribuie la scăderea calității în cadrul acesteia.

Viziunea studenților asupra sistemelor de clasificare și ierarhizare a universităților (ANOSR 2010 & 2011, ESU)

Un prim document al **Alianței Naționale a Organizațiilor Studențești din România (ANOSR)** pe tema clasificării universităților apare în anul 2010 și este intitulat *Poziția ANOSR privind dezvoltarea ranking-urilor și clasamentelor Universităților din România*¹⁷. Studenții se arătau îngrijorați prin prisma faptului că „implicațiile acestui fenomen sunt predominant de natură științifică, lăsându-se la o parte abordarea socială a statului de student sau a proceselor de asigurare a calității, atât de importante pentru un învățământ de calitate”. Un semnal de alarmă a fost tras și asupra faptului că „reputația universității va avea un efect mare asupra oportunităților de angajare a absolvenților și va afecta opțiunile studenților”. Foarte important este și faptul că ANOSR semnală că „evaluarea universităților și a programelor de studiu trebuie realizată în concordanță cu misiunea declarată a acestora, și nu cu prioritățile prestabilite la nivel extern”.

În iulie 2011, **Adunarea Generală a Alianței Naționale a Organizațiilor Studențești din România (ANOSR)** a adoptat *Perspectiva ANOSR cu privire la procesul de clasificare și de ierarhizare a universităților și de ierarhizare a programelor de studiu*¹⁸. În document se arată că „ANOSR consideră că ierarhizarea programelor de studii, respectiv clasificarea universităților reprezintă un **proces ce necesită o atenție sporită din partea tuturor actorilor din mediul educațional**”. În contextul de atunci, ANOSR se temea că „**relațiile de concurență** generate prin procesul de clasificare **vor afecta o serie de direcții promovate de Procesul Bologna**”. De asemenea, ANOSR considera „fundamental că acest proces să fie unul ce are ca finalitate **împărțirea în clase (rating), și nu ierarhizarea efectivă (ranking)**”, arătându-se că „spre deosebire de **ierarhizare**, care **setează profiluri predefinite și standardizează educația**, inhibând flexibilitatea și diversitatea acestora, **clasele utilizează o abordare mai largă** care încurajează și accesarea informațiilor ce fac referire la calitatea educației și la domeniile mai greu de cuantificat”.

Totodată, ANOSR considera „un **aspect pozitiv colectarea de date** de la universități cu privire la mediul universitar”, dar „pentru ca această inițiativă să nu devină una contestată sau contestabilă, **transparența întregului proces trebuie asigurată în mod constant**”. În ceea ce privește posibilele efecte negative pe care le-ar putea avea un astfel de proces, ANOSR semnală faptul că „**unul dintre principalele riscuri ale procesului [...] îl reprezintă concentrarea eforturilor universităților către obținerea unei poziții cât mai bune în ierarhie, și nu către asigurarea unui proces educațional calitativ continuu**, cu atât mai mult cu cât **finanțarea universităților** depinde în mod direct de poziționarea în ierarhie”.

De asemenea, în contextul în care „**studenții au nevoie de acces independent și imparțial la informații de calitate referitoare la instituțiile de învățământ superior și la programele oferite**”, ANOSR a recomandat „**creșterea transparenței în universități**, prin publicarea pe site-urile universităților a rapoartelor de evaluare și autoevaluare instituțională și a programelor de studiu cât și a raportului studenților evaluatori”, respectiv „**prezentarea pe site-urile universităților a cât mai multor informații pentru studenți, expuse într-o formă clară, completă și obiectivă și într-un limbaj comun**”.

ANOSR considera că „un alt risc al ierarhizării programelor de studiu îl reprezintă **lipsa egalității de șanse între absolvenți**, adică modul în care mediul privat, respectiv angajatorii, se vor raporta la absolvenții care finalizează un anumit program de studiu”, recomandând în acest sens ca „**obiectivele procesului de clasificare, precum și indicatorii utilizați, trebuie să fie foarte clar precizate pentru a nu**

¹⁷ http://www.anosr.ro/wp-content/uploads/2012/07/2010_Pozitia-ANOSR-cu-privire-la-dezvoltarea-ranking-urilor-si-clasamentelor.pdf

¹⁸ http://www.anosr.ro/wp-content/uploads/2012/07/2011_Adoptat_Perspectiva-ANOSR-cu-privire-la-procesul-de-clasificare-a-universitatilor-si-de-ierarhizare-a-programelor-de-studiu.pdf

direcționa într-un fel sau altul angajatorii”, respectiv ca „**aceste clasamente să fie privite ca o serie de clasamente generale, care nu relevă în mod particular pregătirea studenților**”.

Un alt aspect luat în considerare de ANOSR a fost și impactul clasificării și ierarhizării asupra **dimensiunii sociale a educației**, întrucât „**utilizând o listă de indicatori cantitativi, ierarhizările și clasificările nu vor reflecta calitatea unei instituții de învățământ superior, pentru că nu vor reuși să reflecte aspectele complexe**”.

ANOSR mai sublinia **potențialul efect de etichetare** a „**absolvenților în funcție de programul de studiu finalizat**”, în sensul **lipsei „egalității de șanse între absolvenți, adică modul în care mediul privat, respectiv angajatorii, se vor raporta la absolvenții care finalizează un anumit program de studiu**”, fiind „**evident dezavantajul celor proveniți de la programele de studiu slab clasate, în favoarea celor de la polul opus, chiar dacă poate aceștia au un nivel ridicat de competențe**”.

De asemenea, ANOSR considera că „**topurile, oricât ar fi de complexe, nu pot arăta mai mult decât o imagine simplificată asupra universităților, privită dintr-un singur punct de vedere, al acelor care decid asupra indicatorilor care contează cu adevărat**”, iar „**educația, în general, înseamnă mult mai mult decât o serie de cifre**”.

La nivel internațional, **European Students' Union (ESU)** s-a poziționat întotdeauna cu scepticism raportat la aceste practici. Încă din anul 2009, când Comisia Europeană a solicitat demararea unui studiu de fezabilitate cu privire la o viitoare clasificare și ierarhizare a instituțiilor de învățământ superior de pe continent, ESU a statuat faptul că **aceste eforturi vor distra atenția universităților de politicile de asigurare a calității**, care sunt mult mai ample și care înglobează multiple dimensiuni, inclusiv cea referitoare la învățământul centrat pe student¹⁹. Ulterior, ESU s-a alăturat de mai multe ori pozițiilor formulate de **European University Association (EUA)** cu privire la acest subiect. Spre exemplu, în **noiembrie 2014**, ESU sublinia, pornind de la concluziile publicației **Rankings in Institutional Strategies and Processes: Impact or Illusion (RISP)**, faptul că topurile tind să crească din punct de vedere al importanței, ceea ce reprezintă un trend îngrijorător cu potențiale efecte negative asupra studenților, în contextul în care, pornind de la rezultatele unui sondaj din respectiva publicație, **ESU sublinia că aproximativ 70% dintre instituțiile de învățământ superior utilizează cel puțin ocazional, aceste clasamente, în politicile de promovare și marketing universitar**²⁰.

De asemenea, **Poziția ESU cu privire la calitatea învățământului superior** face referire la procesele de clasificare ca fiind **mai degrabă instantanee incomplete ale unei realități mai complexe, decât instrumente care să contribuie la asigurarea calității și dezvoltarea instituțională a universităților**. Astfel, ESU consideră că aceste instrumente de măsurare pot conduce în unele cazuri la o atitudine de **autosuficiență** a instituțiilor de învățământ superior, ceea ce conduce la efecte negative. În plus, instituțiile de învățământ superior care se vor clasifica pe **ultimele locuri** se pot afla în situația în care **le va fi mai dificil să crească calitatea procesului educațional**, devenind mai puțin atractive în viziunea unor potențiali parteneri sau stakeholderi. În general, ESU consideră că **aceste clasamente reprezintă un mod de implementare a procesului de comodificare (obiectificare) a învățământului superior**, în urma căruia studenții vor fi priviți ca și consumatori sau clienți, nu ca parteneri în procesul de educație. Nu în ultimul rând, în cadrul poziției se subliniază și faptul că o astfel de abordare asupra sistemului universitar contribuie la **instaurarea unui spirit concurențial în detrimentul unei cooperări în favoarea tuturor părților implicate**, ceea ce duce la **exacerbarea elitismului, creșterea selectivității** instituțiilor de învățământ superior, respectiv la **creșterea diviziunii sociale** în rândul corpului studențesc²¹.

În general, viziunea studenților cu privire la aceste sisteme de clasificare și ierarhizare este una critică. Atât ANOSR, cât și ESU, au ridicat semne de întrebare legitime cu privire la modul în care se

¹⁹ <https://www.esu-online.org/?news=rankings-no-thanks>

²⁰ <https://www.esu-online.org/?news=esu-warns-of-worrying-trend-in-use-of-rankings>

²¹ <https://www.esu-online.org/?policy=2013-policy-paper-on-quality-of-higher-education-amended>

stabilesc indicatorii relevanți în constituirea acestora și modul în care acestea sunt percepute de publicul larg. De asemenea, studenții au atras atenția asupra impactului negativ pe care aceste „topuri” ar putea să îl genereze în traseul profesional al absolvenților, în funcție de modul în care este percepută public instituția de învățământ superior în care au finalizat studiile. În plus, aceste clasificări și ierarhizări au fost considerate a fi un factor puternic în procesul de marketizare în învățământul superior.

Principiile de la Berlin cu privire la ierarhizarea instituțiilor de învățământ superior

În anul 2006, la Berlin, la a doua conferință a **International Ranking Expert Group (IREG)**, la inițiativa **Centrului European pentru Învățământul Superior (UNESCO-CEPES)** care a avut sediul în București, în colaborare cu **Institutul pentru Politici în Învățământul Superior**, cu sediul în Washington, SUA, au fost adoptate o serie de **16 principii fundamentale** pentru elaborarea oricărei metodologii de clasificare sau ierarhizare a instituțiilor de învățământ superior. Aceste principii sunt grupate în patru mari categorii²²:

1. Scopurile și obiectivele ierarhizărilor

- „Să fie **una dintre diversele abordări ale evaluării** învățământului superior, în termeni de intrări, procese și ieșiri”
- „Să fie **clare** cu privire la **scop** și la **grupurile țintă** de utilizatori”
- „Să recunoască **diversitatea instituțiilor** și să ia în considerare **misiunile și obiectivele diferite** ale acestora
- „Să fie **clare** cu privire la **sursele de informație** utilizate în ierarhizare și la mesajele care provin din alte surse”
- „Să specifice **contextul lingvistic, cultural, economic și istoric** al sistemului educațional ierarhizat”

2. Proiectarea și ponderarea indicatorilor

- „Să fie **transparente** în ceea ce privește metodologia de ierarhizare”
- „Indicatorii trebuie aleși după **relevanță** și **validitate**”
- „În măsura în care este posibil, să **măsoare rezultate și nu intrări**”
- „Dacă se folosesc **indicatori cu ponderi diferite**, ponderile trebuie să fie **clar precizate** și să fie **modificate cât mai rar posibil**”

3. Colectarea și prelucrarea datelor

- „Să acorde **atenția cuvenită standardelor etice și recomandărilor de bună practică** articulate în aceste principii”
- „Ori de câte ori este posibil, să utilizeze **date auditate și verificabile**”
- „Datele să fie colectate cu ajutorul unor **proceduri adecvate** colectării datelor științifice”
- „Să aplice **măsuri de asigurare a calității** procesului de ierarhizare în sine”
- „Să aplice **măsuri organizaționale** care să sporească **credibilitatea ierarhizărilor**”

4. Prezentarea rezultatelor

- „Să permită **înțelegerea clară** din partea consumatorilor a tuturor factorilor utilizați în dezvoltarea ierarhizării și să le ofere **posibilitatea de a alege** modul de afișare al clasamentelor”
- „Să fie elaborate într-un mod care **elimină sau reduce erorile** în datele originale și să fie organizate și publicate astfel încât aceste erori și defecte să poată fi corectate”

De-a lungul timpului, aceste principii au modificat semnificativ modul în care se realizează în prezent anumite ierarhizări și clasificări la nivel internațional.

Totuși, există și specialiști care consideră că aceste *Principii* conțin o serie de prevederi contradictorii, făcând problematică interpretarea lor în anumite situații.

În primul rând, principiile care includ referiri la claritate par a nu se desprinde de cele referitoare la transparență. În mod cert, o clasificare realizată în mod transparent nu presupune în mod automat și una cu indicatori clari. De asemenea, în cazul în care se dorește o clasificare cât mai clară, este necesar să fie luați în calcul cât mai mulți indicatori, ceea ce este dificil având în vedere varietatea instituțiilor de învățământ superior, intrând oarecum în conflict și cu principiul relevanței²³.

De asemenea, faptul că se tinde spre a se realiza clasificări cât mai complete, presupune introducerea unui număr suplimentar de indicatori. Balanța între numărul de indicatori de tip *input*, respectiv *output* nu este precizată, fiind doar menționat faptul că cea de-a doua categorie este preferabilă

²² Gelu Gherghin, *op. cit.*, p. 8-11

²³ Ingemund Hägg, Linda Wedlin, Standards for quality? A critical appraisal of the Berlin Principles for international rankings of universities, în *Quality in Higher Education*, vol. 19, nr. 3 din 2013, p. 335

în dauna primei menționate. În plus, datele utilizate, chiar dacă sunt auditate sau disponibile public, nu sunt întotdeauna cele mai relevante în vederea efectuării unui astfel de proces. Nu în ultimul rând, principiul îmbunătățirii continue a procedurilor și metodologiilor de clasificare intră într-o contradicție directă cu cel care face apel la stabilitate și la modificări minore în ceea ce privește indicatorii utilizați²⁴.

Chiar dacă *Principiile de la Berlin* subliniază faptul că aceste clasificări sunt importante pentru diferite categorii de persoane interesate, ele nu menționează aproape deloc care ar trebui să fie rolul acestor clasificări în cadrul dezbaterilor din mediul universitar și de cercetare. Se preferă, spre exemplu, să se menționeze cum trebuie să fie publicate datele, fără a se specifica cum ar trebui să fie acestea adaptate necesităților utilizatorilor, astfel încât să fie cât mai accesibile și relevante, sau cum ar putea contribui acestea, printr-un feedback la îmbunătățirea modului în care se realizează clasificarea, în așa fel încât aceasta să fie de interes pentru beneficiari²⁵.

Chiar dacă nu agreăm în totalitate limbajul utilizat în cadrul documentului cu principii (de exemplu, referința la studenți ca fiind „consumatori”), apreciem mare parte dintre principiile statuate în cadrul acestuia. De asemenea, apreciem și anumite comentarii critice menționate asupra acestuia, considerând că o metodologie de clasificare a universităților la nivel național va trebui să țină cont de ambele perspective pentru a fi cât mai relevantă și cât mai aproape de a-și îndeplini misiunea pentru care este creată.

²⁴ *Ibidem*, p. 335-336

²⁵ *Ibidem*, p. 336

Diferite modalități de clasificare și ierarhizare a universităților la nivel internațional (selecție)

De-a lungul timpului s-au dezvoltat pe întreg mapamondul, o serie de sisteme de clasificare și ierarhizare a universităților, semnificativ diferite în funcție de scopul pe care acestea și l-au propus, respectiv indicatorii pe care îi au în considerare. În acest capitol avem în vedere **cele mai cunoscute astfel de sisteme**, aplecându-ne cu precădere asupra **indicatorilor** pe care aceste sisteme îi au în vedere.

US News Best Global Universities Rankings

Printre primele încercări la nivel mondial de a clasifica universitățile este cea realizată de **US News**, în primă instanță doar la nivelul Statelor Unite ale Americii, acum trei decenii, pentru ca în ultimii ani, acest clasament să fie extins la nivel global. Indicatorii pe care îi au în vedere autorii clasamentului sunt de mai multe tipuri, fiind împărțiți în mai multe categorii²⁶:

1) Reputația instituțională (măsurată prin chestionare, disponibile în 10 limbi, distribuite procentual în funcție de densitatea cadrelor didactice pe regiuni/nivel mondial. Ultimul sondaj a avut peste 50.000 de respondenți)

- a. Reputația la nivel global cu privire la cercetarea desfășurată **(12,5%)**
- b. Reputația la nivel regional (conform definiției ONU) cu privire la cercetarea desfășurată **(12,5%)**

2) Bibliometrie

- a. Numărul de publicații în reviste de specialitate prestigioase **(10%)**
- b. Numărul de volume editate **(2,5%)**
- c. Numărul de conferințe organizate **(2,5)**
- d. Factorul de impact al citărilor calculat de Clarivate Analytics InCitesTM **(10%)**
- e. Numărul total de citări **(7,5%)**
- f. Procentul de publicații din cele mai citate 10% reviste **(10%)**
- g. Numărul de publicații din cele mai citate 10% reviste **(12,5%)**
- h. Colaborări internaționale (numărul articolelor scrise în co-autorat) **(10%)**

3) Indicatori care reflectă excelența științifică

- a. Procentul din publicații care se regăsesc printre cele mai citate 1% reviste și jurnale **(10%)**

Metodologia presupune utilizarea unei scale logaritmice și utilizarea datelor prelucrate cu ajutorul Clarivate Analytics InCites sau Web of Science.

²⁶ <https://www.usnews.com/education/best-global-universities/articles/methodology>

CWTS Leiden Ranking

Un alt sistem de clasificare este **CWTS Leiden Ranking**, dezvoltat de *Centrul pentru Studii Științifice și Tehnologice* din cadrul Universității din Leiden, Olanda. Sistemul are la bază un set complex de indicatori, „sophisticat”, conform prezentării făcute de autor, eminamente de natură bibliometrică, extrași din Web of Science. Sunt luate în considerare doar publicațiile scrise în limba engleză, care sunt asumate, care nu au fost retrase și care apar într-o revistă de prestigiu.

Printre indicatorii utilizați se numără proporția de articole cu autori afiliați instituțional la respectiva universitate, publicate în cele mai citate 1% dintre reviste, în același domeniu de studiu, în același an, procentul articolelor publicate în cele mai citate 10% dintre publicații, procentul articolelor publicate în prima jumătate a celor mai citate reviste și jurnale, în aceeași arie de specialitate ca cea autorului, respectiv numărul total și media citărilor publicațiilor care sunt gestionate de instituția de învățământ superior. Se au în vedere și indicatori care cuantifică modul de colaborare al autorilor din cadrul universității cu omologi din alte instituții de învățământ superior, atât numeric, cât și geografic²⁷.

Center for World University Rankings (CWUR)

O altă clasificare este cea realizată de **Center for World University Rankings (CWUR)**, și care măsoară următorii indicatori²⁸:

1. *Calitatea educației* – numărul de absolvenți ai instituției de învățământ superior care au câștigat premii și distincții internaționale, precum și alte competiții de top, în raport cu dimensiunea universității **(25%)**
2. *Angajabilitatea absolvenților* – numărul absolvenților angajați în funcții de conducere ale companiilor de top din lume, în raport cu dimensiunea universității **(25%)**
3. *Calitatea facultăților* – numărul de cadre didactice universitare care au câștigat premii și distincții internaționale, precum și alte competiții de top **(25%)**
4. *Publicațiile* – numărul de articole științifice publicate în reviste de specialitate prestigioase **(5%)**
5. *Influența* – numărul de articole științifice publicate în revistele de specialitate cele mai reputeate **(5%)**
6. *Citări* – numărul de citări în reviste de specialitate prestigioase **(5%)**
7. *Impact* – indicele Hirsch al universității **(5%)**
8. *Brevete* – numărul de brevete recunoscute la nivel internațional **(5%)**

²⁷ <http://www.leidenranking.com/information/indicators>

²⁸ <http://cwur.org/methodology/world-university-rankings.php>

QS World University Rankings

Printre cele mai cunoscute sisteme de clasificare și ierarhizare a instituțiilor de învățământ superior din lume se numără și **QS World University Rankings®**, unul dintre puținele astfel de sisteme care este **auditat și aprobat de IREG**. Acesta ia în considerare următorii indicatori²⁹:

- 1) **Reputație academică** (percepția cu privire la instituțiile de învățământ superior se măsoară prin chestionarea online unor experți reprezentativi pentru mediul academic, pentru ediția din 2017 fiind chestionate 70.000 de persoane) **(40%)**
- 2) **Reputația în rândul angajatorilor** **(10%)**
- 3) **Raportul dintre personal și studenți** **(20%)**
- 4) **Citările profesorilor din facultăți** **(20%)**
- 5) **Indicatori privind internaționalizarea** (raportul între numărul de cadre didactice și numărul de studenți internaționali, respectiv numărul total de studenți și numărul de studenți internaționali) **(10%)**

România are doar patru instituții de învățământ superior cuprinse în cadrul acestui clasament: Universitatea din București (651-700), Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași (701+) Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca (701+) și Universitatea de Vest din Timișoara (701+).

Times Higher Education World University Rankings

Un alt instrument de clasificare și ierarhizare care se bucură de popularitate sporită este **Times Higher Education World University Rankings**, auditat de PriceWaterHouseCoopers. Indicatorii utilizați se înscriu în mai multe clase³⁰:

- 1) **Procesul de învățare (30%)**
 - a. **Reputație instituțională** (Se realizează un sondaj cu privire la percepția față de unele instituții de învățământ superior, în rândul celor mai prestigioși – după numărul de citări – autori de publicații academice în ramurile de știință din care fac parte. În 2016 au fost primite 10.323 răspunsuri din 133 de țări.) **(15%)**
 - b. **Raportul între personal și studenți** **(4,5%)**
 - c. **Raportul între doctoranzi și studenții de la ciclul de licență** **(2,25%)**
 - d. **Numărul de doctoranzi care intră în corpul academic** **(6%)**
 - e. **Veniturile instituționale** **(2,25%)**
- 2) **Cercetarea (18%)**
 - a. **Reputație instituțională** **(30%)**
 - b. **Venituri provenite din cercetare** **(6%)**
 - c. **Productivitatea cercetării** (Indicator relativ care compară numărul de lucrări științifice indexate în Scopus, în raport cu numărul total de cadre didactice de la respectiva instituție, ținându-se cont de dimensiunea universității și de acoperirea respectivei ramuri de știință în baza de date.) **(6%)**
- 3) **Citările (30%)**
- 4) **Perspective internaționale (7,5%)**
 - a. **Raportul între numărul de studenți autohtoni și cei internaționali** **(2,5%)**
 - b. **Raportul între numărul de angajați și cel al studenților internaționali** **(2,5%)**
 - c. **Colaborarea internațională** (Proporția articolelor publicate în Scopus, cu co-autori din alte state, raportat la numărul total de articole.) **(2,5%)**
- 5) **Transferul de tehnologie către industrie** (Venituri obținute din colaborarea cu mediul industrial, raportat la paritatea puterii de cumpărare în respectivul stat.) **(2,5%)**

²⁹ <https://www.topuniversities.com/qs-world-university-rankings/methodology>

³⁰ <https://www.timeshighereducation.com/world-university-rankings/methodology-world-university-rankings-2016-2017>

Academic Ranking of World Universities (ARWU)

Unul dintre cele mai elitiste, dar, totodată, cele mai bine cunoscute topuri la nivel internațional este cel realizat de Universitatea „Jiao Tong” din Shanghai, cunoscut și ca ***Shanghai Ranking***. Indicatorii utilizați de acesta sunt următorii³¹:

- 1) ***Calitatea educației (10%)***
 - a. Numărul de absolvenți ai instituției de învățământ superior care au câștigat un premiu Nobel sau Fields
- 2) ***Calitatea facultăților (40%)***
 - a. Numărul de cadre didactice din instituția de învățământ superior care au câștigat un premiu Nobel sau Fields. (20%)
 - b. Cercetători citați care se bucură de un număr semnificativ de citări (20%)
- 3) ***Rezultatele cercetării (40%)***
 - a. Numărul de articole publicate în revistele *Nature* și *Science* (20%)
 - b. Numărul de lucrări indexate în Science Citation Index (20%)
- 4) ***Performanța academică per capita (10%)***
 - a. Proportionalitatea indicatorilor mai sus menționați cu numărul de angajați cu normă întreagă

Colectarea datelor pentru cel mai cunoscut „clasament” al instituțiilor de învățământ superior se realizează, așa cum am arătat mai sus, într-un mod simplist, care nu își propune să facă o analiză a complexității universităților, preferând să realizeze o analiză bazată pe indicatori ai excelenței academice, aspect ce este puțin cunoscut publicului larg.

³¹ <http://www.shanghairanking.com/ARWU-Methodology-2016.html>

SCImago Institutions Rankings

Printre clasamentele la care dorim să facem referire se numără și **SCImago Institutions Rankings**, care are în considerare următoarele clase de indicatori³²:

1) Cercetarea

- a. Numărul de articole publicate în publicații indexate *Scopus* (**13%**)
- b. Rezultatele colaborării cu universități din altă țară (**13%**)
- c. Impact normalizat al ratei citărilor, în conformitate cu definiția dată de Institutul Karolinska din Suedia (**8%**)
- d. Numărul de publicații în prima cvartilă a jurnalelor de specialitate (**5%**)
- e. Numărul de publicații în rândul celor mai citate 10% articole (**5%**)
- f. Numărul de articole publicate în colaborare cu reprezentanți ai altor instituții de învățământ superior (**2%**)
- g. Numărul de articole publicate în colaborare cu reprezentanți ai altor instituții de învățământ superior, dar a căror coordonatorii fac parte din respectiva instituție de învățământ (**2%**)
- h. Proporția între numărul total de autori relevanți din cadrul unei universități și numărul total de citări ale acestora (**2%**)

2) Inovarea

- a. Numărul de brevete din PATSTAT (**25%**)
- b. Procentul de brevete dintr-o categorie dată în PATSTAT (**5%**)

3) Impactul asupra societății

- a. Numărul de pagini asociate adresei URL a site-ului instituției, în funcție de dimensiunea universității (**15%**)
- b. Numărul de linkuri asociate paginii universității în funcție de statisticile *ahrefs* (**5%**)

University Rankinkg by Academic Performance (URAP)

O altă clasificare extrem de utilizată la nivel internațional este cea realizată de Universitatea Tehnică din Orientul Mijlociu din Ankara, Turcia, clasament care se bazează exclusiv pe indicatori corelați cu publicațiile științifice. Indicatorii cuprinși în această clasificare sunt următorii³³:

1. Numărul de articole, note și recenzii indexate în Web of Science, care au ca autori cadrele didactice dintr-o anumită universitate (**21%**)
2. Numărul de citări ale articolelor publicate în Web of Science de către cadrele didactice dintr-o anumită universitate (**21%**)
3. Numărul total de prezentări susținute de cadrele didactice dintr-o anumită universitate în cadrul unor conferințe, recenzii, note, scrisori ș.a. care au fost publicate în afara revistelor de specialitate ce se regăsesc în Web of Science (**10%**)
4. Raportul între numărul mediu de citări/publicație dintr-o ramură de știință existentă în universitate și numărul mediu de citări/publicație din aceeași ramură de știință la nivel internațional (**18%**)
5. Raportul între numărul mediu de citări/publicație dintr-o ramură de știință existentă în universitate și numărul mediu de citări/publicație din aceeași ramură de știință la nivel internațional, ponderat cu media citărilor în 41 de domenii de interes, selectate de URAP (**15%**)
6. Colaborarea internațională: numărul de publicații din Web of Science realizate în parteneriat cu autori de la instituții de învățământ superior din afara statului unde funcționează universitatea (**15%**)

³² <http://www.scimagoir.com/methodology.php>

³³ <http://www.urapcenter.org/2016/methodology.php?q=3>

Sistemele de clasificare și ierarhizare la nivel internațional sunt variate și tind să evalueze chestiuni diferite. Un punct comun al tuturor este modul în care percep cercetarea, toate acestea alocând un procent semnificativ din ponderea indicatorilor pentru această dimensiune. De altfel, o parte dintre sistemele menționate se bazează eminamente pe indicatori de acest tip. În schimb, dimensiunea de predare și învățare este tratată relativ superficial, îndeosebi prin indicatori de percepție. Un element oarecum comun în cadrul acestor sisteme este reprezentat de dimensiunea care cuantifică procesul de internaționalizare în cadrul instituțiilor de învățământ superior. Menționăm faptul că majoritatea sistemelor de clasificare și ierarhizare realizează topuri și în funcție de domenii de studiu sau ramuri de știință, cu indicatori similari celor utilizați în evaluările instituționale, cărora li se adaugă, în mod evident, indicatori adaptați mai mult sau mai puțin respectivelor specializări. Concluzionăm că diversitatea acestor sisteme de clasificări și ierarhizări universitare demonstrează încă o dată faptul că există opinii deosebit de variate în mediul academic internațional cu privire la scopul și modul în care ar trebui realizate aceste mecanisme.

U-Multirank, o soluție europeană

În propunerile inițiale înaintate partenerilor de dialog, Ministerul Educației Naționale (MEN) și-a exprimat dorința de a implementa un sistem de clasificare și ierarhizare în sistemul de învățământ superior românesc utilizând platforma U-Multirank. În acest context, considerăm necesar să aprofundăm acest sistem de clasificare, prea puțin cunoscut în rândul actorilor din mediul educațional.

În peisajul complex al sistemelor de clasificare și ierarhizare, U-Multirank reprezintă un instrument aparte, generat la inițiativa Comisiei Europene. Aceasta îl definește ca fiind un „*clasament mondial al universităților și al altor instituții de învățământ superior, multidimensional și axat pe nevoile utilizatorilor*”. De asemenea, se menționează că acesta „*acoperă numeroase aspecte ale învățământului superior: cercetarea, predarea, învățarea, dimensiunea internațională, transferul de cunoștințe și implicarea regională*”, fiind un „*clasament independent, finanțat în primii ani de Uniunea Europeană*”³⁴.

În ceea ce privește obiectivele acestei inițiative, Comisia Europeană pornește de la premisa că „*potențialul instituțiilor europene de învățământ superior de a-și îndeplini rolul în societate și de a contribui la dezvoltarea economică și socială nu este exploatat suficient de bine*”, ceea ce determină necesitatea creșterii transparenței „*pentru ca părțile interesate (studenți, instituții, întreprinderi, responsabili politici) să cunoască mai bine performanțele instituțiilor de învățământ superior*”. Se mai menționează, de asemenea, că U-Multirank „*indică în mod clar performanțele unui număr mare de instituții, precum și capacitatea acestora de a contribui la creșterea economică și la ocuparea forței de muncă. Include informații foarte utile pentru responsabilii politici, studenți și instituții*”³⁵.

A fost lansat în anul universitar 2010/2011, inițial ca un studiu de fezabilitate aplicat pentru 150 de universități, după care proiectul s-a extins semnificativ. Acesta este coordonat de profesori de la *Centrul pentru Politici în Învățământul Superior* din cadrul Universității din Twente, Olanda, respectiv *Centrul pentru Învățământ Superior* din Germania, fiind cooptați, totodată, experți din cadrul *Centrului pentru Studii Științifice și Tehnologice* din cadrul Universității din Leiden, Olanda și din cadrul *Centrului Internațional pentru Cercetare în Managementul Antreprenoriatului, Tehnologiei și Inovării* din cadrul Universității Catolice din Leuven, Belgia, precum și reprezentanți ai Elsevier și ai Fundației Bertelsmann. În prezent, proiectul este finanțat prin intermediul fondurilor de tip Erasmus+.

U-Multirank se diferențiază de alte sisteme de clasificare și ierarhizare universitară prin categoriile de indicatori luate în calcul. De asemenea, datele prelucrate nu sunt eminamente empirice, încercându-se ca respectivul instrument să surprindă cât mai multe aspecte specifice instituțiilor de învățământ superior de interes pentru publicul larg, dar și pentru actorii implicați în sistemul universitar.

Acest instrumente consideră că reușește să sublinieze diversitatea instituțiilor de învățământ superior, fiind acoperită o paletă largă de universități, cu diferite profiluri. Conform datelor U-Multirank, sunt cuprinse în acest clasament mai mult de 300 de universități care nu au fost parte a vreunui clasament sau sistem de ierarhizare internațională și care chiar dacă aveau un scor foarte slab la nivel general, performează în cadrul unor indicatori specifici. În total, sunt prezente în top **mai mult de 1300 de universități, din peste 90 de țări de pe întreg mapamondul**. 57% dintre acestea sunt din Europa, 16% din America de Nord, 18% din Asia, în timp ce 9% sunt din Oceania, America Latină sau Africa.

De asemenea, U-Multirank reprezintă unul din cele mai importante instrumente la nivel internațional în ceea ce privește clasificarea universităților, preferând sistemul de clase de la A la E în detrimentul unei ierarhizări numerice³⁶.

Participarea instituțiilor de învățământ superior în clasamentele U-Multirank este opțională. Universitățile care decid să participe vor oferi informații, atât la nivel instituțional, cât și la nivel de

³⁴ https://ec.europa.eu/education/initiatives/u-multirank_ro

³⁵ *Ibidem*

³⁶ <http://www.umultirank.org/#!/about/methodology/approach-to-ranking?trackType=about&sightMode=undefined§ion=undefined>

departamente, pentru categoriile de indicatori solicitate, pentru perioada 2014-2017. Datele vor fi trimise online, prin intermediul unor chestionare. Pentru a maximiza compatibilitatea între datele trimise de diferite instituții, chestionarele sunt însoțite de indicații cu privire la modul în care se completează, precum și de definițiile termenilor și seturilor de date solicitate.

După ce datele sunt colectate, colectivul U-Multirank începe verificarea lor primară, fiind solicitate calificări din partea universităților în cazul în care este necesar. După finalizarea acestui proces, datele sunt reverificate și ulterior începe prelucrarea acestora. În paralel, cel puțin pentru ediția din 2017, au fost chestionați circa 100.000 de studenți în diferite limbi, minimum 500 pentru fiecare domeniu de studiu, cu privire la viziunea lor asupra diferitelor aspecte referitoare la universități și programe de studiu³⁷.

Datele bibliometrice sunt produse în cadrul *Centrului pentru Studii Științifice și Tehnologice* din cadrul Universității din Leiden, Olanda, utilizând platforma Web Of Science³⁸ sau PATSTAT, după caz³⁹. În cazul instituțiilor de învățământ superior din Marea Britanie și Statele Unite ale Americii, au fost utilizate și date publice, oferite de Higher Education Statistics Agency (HESA), respectiv Integrated Postsecondary Education Data System (IPEDS).

De asemenea, U-Multirank se distinge prin faptul că pune la dispoziția utilizatorilor o interfață extrem de prietenoasă, care le permite acestora **să își realizeze propriile ierarhizări și comparații** între programe de studii sau universități, pornind de la unul sau mai mulți indicatori. Acest lucru „compensează” faptul că U-Multirank nu realizează ierarhii, ci doar clasificări. Considerăm această abordare a fi cea mai constructivă, întrucât este cea mai bună modalitate de a plia informațiile disponibile pe solicitările/necesitățile utilizatorilor.

Indicatorii U-Multirank sunt numeroși, fiind grupați în mai multe categorii. Printre cei care pot fi aplicați în vederea unei clasificări instituționale, și nu doar evaluării programelor de studiu, se numără și următorii⁴⁰:

1. General

- a. Numărul total de studenți
- b. Numărul total de studenți în primul an de studiu
- c. Numărul total de studenți internaționali
- d. Procentul de studenți de sex feminin din total
- e. Numărul de personal didactic angajat cu normă întreagă
- f. Perioada necesară unui student pentru finalizarea unui program de studiu
- g. Taxele aplicate studenților naționali
- h. Taxele aplicate studenților internaționali
- i. Procentul de studenți de sex feminin din total (licență + master)
- j. Procentul de personal academic de sex feminin din total
- k. Procentul de cadre didactice de sex feminin din total

2. Predare și învățare (cantitativ)

- a. Raportul între numărul de studenți și personalul didactic angajat cu normă întreagă
- b. Procentul de absolvenți la timp (licență + master)
- c. Numărul de angajați cu studii doctorale absolvite din rândul cadrelor didactice
- d. Contactul studenților cu piața muncii (licență + master) – *este vorba de un indicator compozit, care măsoară următoarele elemente:*
 1. Modul în care sunt încadrate stagiile de practică și internship în planurile de învățământ (procentual)
 2. Procentul de studenți care participă la stagii de internship

³⁷ http://www.umultirank.org/cms/wp-content/uploads/2016/03/Student-Questionnaire_2016_English.pdf

³⁸ <http://www.umultirank.org/cms/wp-content/uploads/2016/03/Bibliometric-Analysis-in-U-Multirank-2017.pdf>

³⁹ <http://www.umultirank.org/cms/wp-content/uploads/2014/05/Patent-Analysis-in-U-Multirank.pdf>

⁴⁰ <http://www.umultirank.org/#!/measures?trackType=about&sightMode=undefined§ion=undefined>

3. Procentul, din numărul total de ore, al cursurilor susținute de practicieni (nu neapărat cadre didactice) din afara instituției de învățământ superior (*Visiting scholars*)
 - e. Rata de absolvire a studenților (licență + master)
 - f. Șomajul relativ al absolvenților de studii de licență/master după 18 luni – *procentul de șomeri din rândul absolvenților în raport cu rata națională a șomajului în rândul absolvenților de învățământ superior, în condiții similare*
 - g. Metode inovative de predare și evaluare (în cazul programelor de studii din domeniul medicinei) – *procentul de examinări ale studenților care implică forme inovative de evaluare (în special practică, în cadrul clinicilor de specialitate sau al laboratoarelor)*
 - h. Numărul de credite acordate studenților pentru activități care se desfășoară în folosul comunității, raportat la numărul total de credite
3. **Predare și învățare (calitativ)** – *Indicatorii de mai jos se măsoară în baza unui chestionar aplicat studenților, în mediul online, care cuantifică percepția și satisfacția acestora cu privire la diferite aspecte:*
- a. Experiența generală de învățare
 - b. Calitatea cursurilor și a corpului profesoral
 - c. Organizarea programelor de studii
 - d. Relația student-profesor
 - e. Integrarea aspectelor practice/aplicate în procesul de învățare
 - f. Satisfacția studenților față de serviciile de bibliotecă
 - g. Satisfacția studenților față de laboratoare
 - h. Satisfacția studenților față de spațiile de învățare
 - i. Satisfacția studenților față de centrele de consiliere și orientare în carieră, precum și alte structuri care contribuie la mentorat și creșterea accesibilității
4. **Cercetare**
- a. Venituri externe din cercetare
 - b. Raportul între numărul de studenți doctoranzi și personalul academic cu normă întreagă
 - c. Numărul de publicații indexate în Web of Science Core Collection
 - d. Rata citărilor
 - e. Articole citate în publicații de top (cele mai citate 10% reviste sau jurnale științifice)
 - f. Numărul de publicații interdisciplinare
 - g. Orientarea cercetării spre predare – *chestionarea studenților cu privire la modul în care este integrată cercetarea în planul de învățământ și activitățile subsecvente*
 - h. Numărul de posturi pentru disponibile absolvenților de studii doctorale
 - i. Numărul de parteneriate strategice
5. **Orientare internațională**
- a. Orientarea internațională a programelor de studii din ciclul licență și master – *indicator compozit care cuantifică următoarele chestiuni:*
 1. Numărul de programe de tip *joint/dual degree* în colaborare internațională
 2. Procentul, din numărul total de ore de curs/seminar/practică ale unui program de studii, pe care studenții trebuie să se realizeze într-o altă țară
 3. Procentul de studenți internaționali (inclusiv cei veniți prin programe de mobilități) din numărul total de studenți
 4. Personalul academic internațional din numărul total de cadre didactice angajate cu normă întreagă

- b. Oportunități pentru a studia într-o altă țară – *chestionarea studenților cu privire la oportunitățile oferite universitate pentru a studia în străinătate*
- c. Doctorate în cotutelă internațională – *procentul de titluri de doctor acordate studenților internaționali, din numărul total de titluri acordate de universitate*
- d. Publicații cu colaboratori internaționali – *procentul de publicații cu cel puțin un autor străin din totalul publicațiilor realizate de cadrele didactice ale universității*
- e. Proporția veniturilor din granturi de cercetare internaționale – *procentul de fonduri externe (din afara țării) atrase de universitate, indiferent de sursă (publică sau privată), pentru cercetare, raportat la fondurile totale destinate acestui domeniu*
- f. Numărul de studenți internaționali în programele de studiu de la ciclul licență și master
- g. Mobilități studențești – *indicator compozit ce înglobează numărul de studenți cu mobilități incoming, outgoing sau care studiază în cadrul unor program de tip joint degree*
- h. Procentul de cadre didactice internaționale din total

6. Orientare regională

- a. Numărul de internship-uri pentru studenți în regiune
- b. Numărul de teze de licență/disertație realizate în colaborare cu organizații/organisme regionale
- c. Publicații realizate împreună cu parteneri regionali
- d. Venituri din surse regionale
- e. Absolvenți angajați în regiune (procentual)
- f. Numărul de parteneriate strategice pentru cercetare cu actori regionali

7. Transfer de cunoaștere

- a. Venituri din surse private
- b. Publicații comune cu parteneri din industrie
- c. Numărul de patente obținute
- d. Numărul de patente obținute în urma unor colaborări cu mediul industrial
- e. Publicații citate în patente
- f. Numărul de companii de tip „spin-off”
- g. Numărul de companii înființate de absolvenți

Au existat însă și o serie de voci care s-au împotrivit în mod vehement acestui tip de clasificare. Între acestea se remarcă **Grupul de la Coimbra**, o asociație de universități europene cu tradiție, formată din **38 de universități** din **23 de state**. Acesta a remis o poziție⁴¹ în care critica U-Multirank din mai multe puncte de vedere. Principala problemă semnalată este că acesta utilizează **informații provenite de la universități, care nu pot fi întotdeauna verificate**, respectiv colectarea de date este deficitară în cazul **anumitor indicatori** întrucât în **legislații naționale**, anumiți termeni sunt **definiți diferit**. Această remarcă este în asertimentul *Principiilor de la Berlin*, care fac apel la autorii clasificărilor „*să specifice contextul lingvistic, cultural, economic și istoric al sistemului educațional ierarhizat*”, respectiv să țină cont de acesta.

Grupul de la Coimbra atrage atenția că „*prestigiul național dobândit prin astfel de clasamente, sau lipsa acestuia, poate avea consecințe drastice*”, conducând chiar la situații în care **anumite instituții de învățământ superior au fuzionat astfel încât să puncteze mai bine** în anumite clasamente. De asemenea, în state precum **Rusia, resursele financiare alocate învățământului superior au fost relocate, astfel încât primele 5 universități să intre în top 100** ale clasamentelor internaționale, cu consecințe extrem de negative pentru un număr semnificativ de instituții de învățământ superior din

⁴¹ <http://www.coimbra-group.eu/uploads/2016/U-Multirank%20today%20Position%20Paper.pdf>

respectivul stat. Consecințele financiare negative pentru instituțiile de învățământ superior mai slab ierarhizate se reflectă și prin faptul că un număr tot mai însemnat de **studenți internaționali**, în special din **Asia, tind să aleagă instituțiile de învățământ superior** europene unde vor studia **în baza acestor clasamente**.

O altă problemă identificată în raport cu U-Multirank este aceea că din cauza lipsei unei verificări temeinice a datelor trimise de către universități, nu există certitudinea că aceste date sunt reale, astfel încât anumite ierarhizări realizate în baza criteriilor de interes pentru utilizatori pot fi false sau lipsite de autenticitate, chiar dacă procentul poate varia de la unul nesemnificativ, la unul important.

Universitățile parte din Grupul de la Coimbra consideră că anumiți indicatori **nu sunt suficient de bine definiți sau nu sunt relevanți**. Spre exemplu, acestea consideră că **perioada medie petrecută de studenți pentru a absolvi un program de studiu** nu are cum să cuantifice **calitatea intrinsecă** a respectivului program de studii.

Faptul că agențiile de evaluare a calității din Spațiul European al Învățământului Superior nu reacționează cu fermitate la procesul prin care, în perspectiva publicului larg, calitatea unei universități devine certificată de poziția într-un astfel de clasament, reprezintă un aspect cu adevărat negativ în cadrul Procesului Bologna. Introducerea printre indicatorii utilizați a unor astfel de clasamente a rezultatelor evaluărilor realizate de respectivele agenții, în funcție de specificul național, ar putea duce la contracția genunii dintre ceea ce reprezintă asigurarea calității și modul în care aceste mecanisme încearcă să producă anumite clasificări și ierarhizări ale universităților, bazate pe „calitate” sau „performanță”.

Propunerile Grupului de la Coimbra prevedeau ca U-Multirank să ia în considerare și alți indicatori, care pot să fie mai ușor cuantificabili, să definească mai clar termenii utilizați, astfel încât să nu existe perspective diferite în funcție de sistemele naționale de învățământ superior din care fac parte universitățile evaluate, respectiv să se lucreze la o colectare mai riguroasă a datelor utilizate.

U-Multirank a răspuns poziției Grupului de la Coimbra, subliniind faptul că demersul realizat de autorii acestui instrument este radical diferit față de orice alt instrument de acest fel. Chiar dacă se admite că realizarea unei astfel de clasificări nu este un demers ușor, fiind contestabil indiferent de metodologia utilizată, faptul că U-Multirank este un instrument de tip *user-driven*, **care nu marșează pe ideea de clasamente și care nu utilizează indicatori compoziți**, face din acesta un mecanism accesibil publicului larg. Coordonatorii proiectului și-au exprimat interesul de a încerca să integreze cât mai multe aspecte semnalate de Grupul de la Coimbra⁴².

Un alt grup reprezentativ de universități din Europa, **The League of European Research Universities (LERU)**, format în anul 2013 din 21 de instituții de învățământ superior, a criticat vehement U-Multirank. De altfel, aceste universități au decis să se disocieze de proiect și să nu fie incluse în rândul instituțiilor participante. LERU considera că cele 2 milioane de euro cheltuite pentru realizarea acestui proiect reprezintă un cost mult prea mare suportat de Comisia Europeană, fiind bani ai contribuabililor cheltuiți iresponsabil⁴³.

De asemenea, LERU a atras atenția asupra faptului că datele utilizate de U-Multirank nu sunt întotdeauna reale, fiind greu de verificat, iar diferențele dintre sistemele naționale de învățământ superior pot conduce la raportări greșite, întrucât indicatorii pot fi înțeleși greșit. LERU consideră U-Multirank „o **amenințare serioasă**” pentru învățământul superior european.

U-Multirank reprezintă, însă, una dintre cele mai ambițioase inițiative în vederea realizării unui sistem de clasificare universitară. Girat instituțional și finanțat de Comisia Europeană, acesta reprezintă, în definitiv, parte a spiritului Spațiului European al Învățământului Superior de a transparentiza sistemul educațional și de a crește accesul la informații publice. În ciuda incoerențelor și aspectelor negativ

⁴² <http://dev.umultirank.org/#!/about/U-Multirank%20News/good-rankings-are-not-easy-but-they-can-be-produced-u-multiranks-reaction-to-the-coimbra-group?name=null&trackType=about§ion=undefined>

⁴³ <https://www.timeshighereducation.com/news/leru-pulls-out-of-eus-u-multirank-scheme/2001361.article>

inerente, pe care le-am semnalat în rândurile de mai sus, U-Multirank reprezintă un sistem de clasificare ce încearcă să abordeze într-un mod complex această problemă.

Proiectul ETER (*The European Tertiary Education Register*)

Un consorțiu format din cinci instituții implicate în politicile publice cu privire la învățământul superior, *Centrul pentru Cercetare Organizațională* din cadrul Universității della Svizzera Italiana din Lugano, *Centrul pentru Cercetări în Economie și Inovare* din Graz, *Institutul Nordic pentru Studii despre Inovare, Cercetare și Educație* din Oslo, *Departamentul de Calculatoare și Management în Inginerie* din cadrul Universității Sapiența din Roma, respectiv *Departamentul de Inginerie Electrică* din cadrul Universității din Pisa, au dezvoltat o bază de date cu privire la instituțiile de învățământ terțiar universitar din Spațiul European al Învățământului Superior, numită *The European Tertiary Education Register*, ținând seama de particularitățile geografice, activitățile educaționale desfășurate, personalul academic, finanțarea sau activitățile de cercetare. Proiectul a început în august 2013 și s-a finalizat în iulie 2015, însă a fost prelungit încă 2 ani pentru a se colecta date și pentru anii 2014 și 2015. **Datele colectate sunt disponibile pe site-ul proiectului**⁴⁴, dar în același timp au fost realizate și o serie de studii pornind de la acestea.

The European Tertiary Education Register este o inițiativă a Comisiei Europene, fiind finanțată prin intermediul programului Erasmus+ și coordonat de Directoratul General pentru Educație și Cultură al Comisiei Europene, în colaborare cu Directoratul General pentru Cercetare și Inovare. De asemenea, proiectul este susținut logistic de EUROSTAT. Practic, ETER este continuatorul proiectului *EUMIDA – European MicroData University Collection*, dezvoltat de Directoratul General pentru Cercetare și Inovare al Comisiei Europene în perioada 2008-2010.

Prin intermediul acestui proiect se încearcă analizarea profilelor universităților și a diferențelor despre orientarea instituțiilor de învățământ superior către anumite specializări. Se dorește, de asemenea, ca prin intermediul acestui proiect să se dezvolte bazele de date statistice, disponibile la nivel național, cu privire la sistemele de învățământ superior⁴⁵.

În raportul din anul 2016 se menționa faptul că existau date despre 2764 de instituții de învățământ superior din 36 de state din *European Research Area*, pentru anii 2011-2014, peste 85% din totalul numărului de studenți din aceste țări urmând să fie incluși în această monitorizare. Numărul de țări participante a crescut semnificativ între timp, iar **singurele state care nu au furnizat informații statistice fiind România, Slovenia și Muntenegru**, cele trei oferind doar date descriptive.

⁴⁴ <https://www.eter-project.com/>

⁴⁵ <https://www.eter-project.com/about/eter>

Exercițiul de clasificare a universităților și ierarhizare a programelor de studii din anul 2011

Legea Educației Naționale nr. 1/2011 prevede la art. 193, alin. (1), faptul că „*evaluarea universităților se realizează în scopul [...] ierarhizării programelor de studii și clasificării universităților*”. De asemenea, în conformitate cu alin. (4) al aceluiași articol, există trei categorii de universități, și anume: universități centrate pe educație, universități de educație și cercetare științifică sau universități de educație și creație artistică și universități de cercetare avansată și educație. Evaluarea se realizează, în conformitate cu art. 193, alin. (5), de către „*un consorțiu format din: ARACIS, incluzând reprezentanți ai studenților, CNCS, CNATDCU și un organism internațional cu competențe în domeniul ierarhizării și clasificării instituțiilor de învățământ selectat pe bază de concurs*”.

Imediat după adoptarea Legii Educației Naționale nr. 1/2011, Ministerul Educației Naționale a început demersurile efective pentru a realiza un proces de clasificare și ierarhizare a universităților. Astfel, în cursul aceluiași an au fost emise o serie de acte normative care au reglementat modul în care acest proces se va desfășura, pentru ca, într-un timp relativ scurt, de câteva luni, să fie realizată clasificarea instituțiilor de învățământ superior din România, cu efect imediat în distribuirea locurilor la ciclurile de studii master și doctorat, respectiv în finanțarea universităților.

Hotărârea Guvernului României nr. 789/2011 privind aprobarea *Metodologiei de evaluare în scopul clasificării universităților și ierarhizării programelor de studii* reia o parte din prevederile LEN, clarificând și stabilind, totodată, modul în care urma să se realizeze respectiva clasificare. Art. 3 din cadrul *Metodologiei* specifica, spre exemplu, care sunt criteriile care stau la baza ierarhizării, acestea fiind predarea și învățarea, cercetarea științifică, creația artistică, în cazul universităților de arte, relația universității cu mediul extern sau capacitatea instituțională. *Metodologia* prevedea, de asemenea, că „*fiecărui criteriu îi este asociat un set de standarde de referință, iar fiecărui standard îi este asociat un set de indicatori*”, respectiv „*standardele și indicatorii utilizați în scopul clasificării universităților pot fi distincți față de cei utilizați în scopul ierarhizării programelor de studii*”.

În cadrul procesului de clasificare și ierarhizare existau două tipuri de evaluări. Primul tip de evaluare era reprezentat de „*constituirea de către MECTS a unei baze de date cuprinzând datele și informațiile relevante, structurate pe criterii, standarde și indicatori, inclusiv prin rapoarte furnizate de universitățile supuse evaluării*”, informații care ulterior erau verificate și prelucrate „*în conformitate cu aplicarea unor formule de calcul și statistice propuse de organismul de evaluare și aprobate prin ordin de către ministrul educației, cercetării, tineretului și sportului*”. Evaluările primare urmau să se realizeze anual în conformitate cu prevederile *Metodologiei*.

Cel de-al doilea tip de evaluare din procesul de clasificare și ierarhizare era reprezentat de evaluarea instituțională. Aceasta era constituită, practic, dintr-o vizită efectuată de către o echipă de experți care evalua o universitate „*în vederea validării sau invalidării externe a îndeplinirii misiunii instituționale asumate de universități și a corespondenței acesteia cu rezultatele evaluării primare și cu situația reală a universității*”.

Evaluarea instituțională avea în vedere următoarele aspecte: criteriile, standardele și indicatorii pe baza cărora se realizează evaluarea primară, măsura în care universitatea își îndeplinește misiunea și obiectivele organizaționale asumate, calitatea și rezultatele activității de predare/învățare și de cercetare, calitatea resursei umane sau politicile referitoare la recrutarea, evaluarea și formarea personalului didactic și de cercetare. Acest tip de evaluări erau programate a se desfășura din patru în patru ani.

În ceea ce privește ierarhizarea programelor de studii universitare de licență și master, aceasta se realiza „*prin poziționarea universității care le organizează în domeniul de ierarhizare în care se încadrează respectivele programe de studii universitare*”, acestea fiind „*plasate, în funcție de poziția universității care le organizează în domeniul de ierarhizare în care se încadrează acestea, în 5 categorii*”:

A, B, C, D și E, astfel încât A reprezintă categoria celor mai performante programe, iar E categoria celor mai puțin performante”.

Procedura de colectare a datelor și informațiilor în vederea evaluării universităților și programelor de studii cu scopul clasificării universităților și ierarhizării programelor de studii (2011)

Indicatorii finali utilizați de Ministerul Educației Naționale în procesul de clasificare sunt expuși în **OMECTS nr. 4174/2011** privind modificarea ordinului ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului 4072/2011 pentru aprobarea procedurii de colectare a datelor și informațiilor în vederea evaluării universităților și programelor de studii cu scopul clasificării universităților și ierarhizării programelor de studii.

Ordinul este compus din mai multe anexe, aceste conținând *Ghidul de colectare a datelor și informațiilor pentru clasificarea universităților*, *Ghidul de colectare a datelor și informațiilor pentru ierarhizarea programelor de studii universitare* sau *Lista domeniilor de ierarhizare*.

Informațiile introduse de universități erau valabile pentru ultimii cinci ani calendaristici (2005-2010). Acestea trebuiau să completeze o grilă de variabile, definită în ordinul de ministru, și care reprezenta „un instrument de colectare de date primare”, acestea din urmă urmând să „*intre ulterior în calculul indicatorilor de performanță, pe baza cărora se realizează clasificarea universităților și ierarhizarea programelor de studii*”. O precizare importantă este aceea că grila de variabile nu era una închisă, „*fiecare universitate, în funcție de datele pe care le-a cules prin propriul sistem, poate propune, în cadrul chestionarului on-line, atât variabile noi, cât și indicatori de performanță noi, considerați de către universitate ca relevanți în procesul de evaluare*”.

Infrastructura procesului de colectare a datelor de la universități a fost gestionată de **Unitatea Executivă pentru Finanțarea Învățământului Superior, a Cercetării, Dezvoltării și Inovării (UEFISCDI)**, fiind încărcate și publicate pe platforma chestionar.uefiscdi.ro, gestionată în comun cu Ministerul Educației Naționale, toate răspunsurile universităților, atât la nivel instituțional, cât și pe fiecare ramură de știință.

Lista cu datele și informațiile colectate de la instituțiile de învățământ superior românești cu scopul clasificării universității și ierarhizării programelor de studii, precum și **descrierea acestora**, se regăsesc în **anexa prezentului document**, mai jos fiind prezentată o sinteză a acestora:

i. Criteriul nr. 1 (PI) PREDARE ȘI ÎNVĂȚARE

- a. Standardul PI 1 Asigurarea resurselor umane (Universitatea dovedește o preocupare permanentă pentru asigurarea resurselor umane necesare derulării la standarde de calitate a activităților de predare și învățare.)
 - I 1.1. Personal de predare și de cercetare cu normă de bază
 - I 1.2. Personal de predare și de cercetare asociat
- b. Standardul PI 2 – Curriculum și calificări (Universitatea asigură organizarea de programe de studii al căror curriculum este adecvat nevoilor de formare ale studenților și oferă acestora șanse cât mai mari în inserția pe piața muncii prin calificările obținute în urma absolvirii programelor de studii)
 - I 2.1. Specializări acreditate
 - I 2.11. Absolvenți
 - I 2.12. Studenți înmatriculați în primul an
 - I 2.2a. Traseul intern al absolvenților (mobilitate intra-organizațională)

ii. Criteriul nr. 2. (C) CERCETARE ȘTIINȚIFICĂ

- a. Standardul C1 Rezultate obținute în activitatea de cercetare științifică/creație artistică (Universitatea are în vedere implicarea în activitatea de cercetare științifică/creație artistică, prin creșterea permanentă a rezultatelor efectiv obținute.)

- C 1.1. Lucrări indexate ISI Web of Knowledge
 - C 1.2. Articole indexate BDI
 - C 1.3. Articole CNCSIS (B)
 - C 1.4. Cărți la edituri internaționale
 - C 1.5. Cărți la edituri CNCSIS
 - C 1.6. Capitole de cărți la edituri internaționale
 - C 1.7. Capitole de cărți la edituri CNCSIS
 - C 1.8. Titluri de doctor
 - C 1.10. Creații/performance
 - C 1.11. Concerte/expoziții/spectacole în străinătate
- b. Standardul C2 Asigurarea resurselor necesare activității de cercetare științifică/creație artistică (Intensificarea atragerii resurselor necesare activității de cercetare științifică/creație artistică reprezintă una dintre condițiile asigurării dezvoltării performanței în cercetarea științifică.)
- C 2.1. Număr de proiecte finanțate de instituții din țară
 - C 2.2. Număr de proiecte finanțate de instituții din străinătate
 - C 2.3. Fonduri provenind de la instituții din țară
 - C 2.4. Fonduri provenind de la instituții din străinătate
 - R 2.1. Premii și medalii
 - R 2.5. Comitete editoriale/științifice reviste indexate ISI Web of Knowledge (Web of Science)
 - R 2.6. Comitete organizare/științifice conferințe indexate ISI Web of Knowledge (Web of Science)
 - R 2.7.a. Invitații la conferințe internaționale
 - R 2.7.b. Susținere de prelegeri în străinătate
 - R 2.7.c. Activități de cercetare în străinătate
 - Cl. 1.3. Salarizarea personalului de cercetare
 - X 2. Contracte cercetare-dezvoltare

iii. Criteriul nr. 3. RELAȚIILE UNIVERSITĂȚII CU MEDIUL EXTERN

- a. Standardul SS1. Relația cu mediul socio-economic
- C 1.9. Orientare către mediul socio-economic prin output-uri
 - C 2.5. Venituri din prestări de servicii și furnizare de produse
 - R 3.1. Acorduri/parteneriate cu sectorul socio-economic
 - R 3.3. Popularizarea științei
 - X 3a. Spin-offs & start-ups
 - X 3b. Dividende provenite de la spin-offs
 - X 4. Sponsorizări și donații primite
- b. Standardul SS2. Internaționalizare
- R 1.3. Programe organizate cu universități străine
 - S 3.1. Mobilități studențești 1 (outgoing)
 - S 3.2. Mobilități studențești 1 (incoming)
 - S 3.7. Mobilități studențești 2 (incoming)
 - S 3.4. Mobilități studențești 2 - mobilitate internă
 - S 3.5. Mobilități studențești 3 - mobilitate internă
 - S 3.8. Școli de vară / iarnă internaționale
 - C 2.6.a. Mobilitatea cadrelor didactice 1
 - C 2.6.b. Mobilitatea cercetătorilor
 - R 1.5. Mobilitatea cadrelor didactice 2
 - S 3.6. Programe în limbi străine

- I 1.6a. Personal angajat din străinătate
- I 1.6b. Personal format în afara universității
- c. SS3. Implicarea socială și culturală a universității
 - I 2.9. Studenți din medii socio-economice dezavantajate
 - I 2.7. Studenți maturi
 - I 2.8. Studenți cu dizabilități
 - R 3.4. Evenimente cultural/artistice
 - R 3.2. Activități civice
 - X 5. Programe de formare profesională
 - X 6. Cursanți licențiați
 - X 7. Cursuri extra-curriculare

iv. Criteriul nr. 4 (CI) CAPACITATE INSTITUȚIONALĂ

- a. Standardul CI 4.1. Capacitatea universității de a susține învățarea și predarea (Universitatea trebuie să demonstreze că deține capacitatea necesară pentru a susține procesul de învățare și predare.)
 - S 1.1.a. Unități ce compun biblioteca universității
 - S 1.1.b. Acces la baze de date online
 - S 1.2. Noutatea titlurilor ce compun biblioteca universității
 - CI 1.6. Cheltuieli pentru achiziția de materiale științifice/ bibliografice
 - S 1.5. Trafic de date
 - S 1.6. Dotarea sălilor pentru predare și cercetare
 - S 2.3. Cantină
 - S 2.4. Cămine
 - S 2.5. Bază sportivă
 - CI 1.1. Salarizarea personalului didactic titular și asociat
 - CI 2.2. Birouri cadre didactice și de cercetare
 - CI 2.3. PC Studenți
 - X 10. Cadre didactice tinere
 - X 12. Personal activități de secretariat
 - X 14. Personal servicii medicale
- b. Standardul CI 4.2. Capacitatea universității de a susține cercetarea (Universitatea trebuie să demonstreze că deține capacitatea necesară pentru a susține cercetarea științifică, la nivelul programelor sale de studii.)
 - I 1.3. Profesori conducători de doctorat
 - I 1.4. Personal de cercetare
 - I 1.7. Post-doctoranzi
 - CI 1.5. Cheltuieli pentru dotarea cu aparatură și echipamente
 - CI 1.7. Cheltuieli proprii pentru activități de cercetare
 - CI 2.1. Spații de predare/cercetare
 - CI 2.4. Fonduri
- c. Standardul CI 4.3. Capacitatea universității de a susține serviciile furnizate societății (Pentru a produce efecte pozitive la nivelul mediului socio-economic în care funcționează, universitatea trebuie să dețină resursele necesare pentru susținerea serviciilor destinate societății și a relațiilor pe care le are în mediul extern.)
 - CI 1.10. Sume pentru mobilitatea în cercetare
 - CI 1.9. Infrastructura destinată persoanelor cu dizabilități
 - S 3.3. Susținerea mobilității
 - S 2.1. Personal pentru orientarea în carieră

- S 2.2. Servicii de consiliere
 - CI 2.5. Personal studenți cu dizabilități
 - X 9. Centre de formare continuă și educația adulților
 - X 11. Centre de susținere a relațiilor universității cu mediul extern.
 - X 20. Cheltuieli formare profesională continuă
- d. Standardul CI 4.4. Management universitar (Dezvoltarea instituțională și asigurarea sustenabilității proceselor și activităților se realizează printr-un management universitar adecvat.)
- CI 1.4. Investiții materiale
 - CI 1.8. Cheltuieli pentru formare profesională
 - X 13. Personal administrativ
 - CI 1.2. Balanța financiară a universității

Efecte ale procesului de clasificare și ierarhizare (2011)

OMECS nr. 5262 din 5 septembrie 2011 privind constatarea rezultatelor clasificării universităților certifica practic rezultatele primei evaluări, „stabilite de Asociația Universităților Europene, pe baza datelor raportate de instituțiile de învățământ superior acreditate din sistemul național de învățământ”. Clasificarea universităților în cele patru categorii (universități de cercetare avansată și educație⁴⁶, universități de educație și cercetare științifică⁴⁷, universități de educație și creație artistică⁴⁸ sau universități centrate pe educație⁴⁹) era menționată în anexa ordinului de ministru.

⁴⁶ **Universități de cercetare avansată și educație:** Universitatea din București, Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Academia de Studii Economice din București, Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară din Cluj-Napoca, Universitatea de Medicină și Farmacie „Carol Davila” din București, Universitatea de Medicină și Farmacie „Grigore T. Popa” din Iași, Universitatea de Medicină și Farmacie „Iuliu Hațieganu” din Cluj-Napoca, Universitatea Politehnică din București, Universitatea Tehnică „Gheorghe Asachi” din Iași, Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca, Universitatea Politehnică din Timișoara

⁴⁷ **Universități de educație și cercetare științifică:** Universitatea de Vest din Timișoara, Universitatea din Craiova, Universitatea „Transilvania” din Brașov, Universitatea „Ovidius” din Constanța, Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați, Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu, Universitatea din Oradea, Școala Națională de Studii Politice și Administrative din București, Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară „Ion Ionescu de la Brad” din Iași, Universitatea de Științe Agronomice și Medicină Veterinară din București, Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară a Banatului din Timișoara, Universitatea de Medicină și Farmacie „Victor Babeș” din Timișoara, Universitatea de Medicină și Farmacie din Craiova, Universitatea Tehnică de Construcții București, Universitatea de Medicină și Farmacie din Târgu Mureș, Academia Tehnică Militară din București, Academia Forțelor Aeriene „Henri Coandă” din Brașov, Academia de Poliție „Alexandru Ioan Cuza” din București, Universitatea Națională de Apărare „Carol I” din București, Academia Navală „Mircea cel Bătrân” din Constanța, Academia Națională de Informații „Mihai Viteazul” din București, Academia Forțelor Terestre „Nicolae Bălcescu” din Sibiu

⁴⁸ **Universități de educație și creație artistică:** Universitatea Națională de Arte din București, Universitatea de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu” din București, Universitatea Națională de Artă Teatrală și Cinematografică „Ion Luca Caragiale” din București, Universitatea de Arte „George Enescu” din Iași, Universitatea Națională de Muzică din București, Universitatea de Artă și Design din Cluj-Napoca, Academia de Muzică „Gheorghe Dima” din Cluj-Napoca, Universitatea de Arte din Târgu Mureș

⁴⁹ **Universități centrate pe educație:** Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad, Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava, Universitatea „Valahia” din Târgoviște, Universitatea Petrol-Gaze din Ploiești, Universitatea Maritimă din Constanța, Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia, Universitatea „Titu Maiorescu” din București, Universitatea Româno-Americană din București, Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău, Universitatea din Pitești, Universitatea „Eftimie Murgu” din Reșița, Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir” din București, Universitatea „Constantin Brâncuși” din Târgu Jiu, Universitatea Națională de Educație Fizică și Sport din București, Universitatea de Nord Baia Mare, Universitatea Ecologică din București, Universitatea din Petroșani, Universitatea de Vest „Vasile Goldiș” din Arad, Universitatea Creștină „Partium” din Oradea, Universitatea „Emanuel” din Oradea, Universitatea „Apollonia” din Iași, Universitatea „Spiru Haret” din București, Universitatea „Hyperion” din București, Universitatea

În aceeași zi, pe 5 septembrie 2011, au fost emise și **OMECTS nr. 5271/2011** privind repartizarea cifrei de școlarizare pentru ciclul de studii universitare de master în vederea admiterii la studii în anul universitar 2011-2012, respectiv **OMECTS nr. 5272/2011** privind repartizarea cifrei de școlarizare pentru ciclul de studii universitare de doctorat în vederea admiterii la studii în anul universitar 2011-2012, care distribuiau respectivele locuri în acord cu clasele în care tocmai au fost repartizate instituțiile de învățământ superior, acestea fiind **primele efecte ale procesului de clasificare**.

Subsecvent, pe 2 mai 2012, este emis **OMECTS nr. 3886/2012** privind aprobarea criteriilor de diferențiere între instituțiile de învățământ superior de stat, precum și în interiorul acestora, în vederea stabilirii cuantumului indemnizațiilor pentru funcțiile didactice de conducere, care stabilea că „indemnizațiile lunare de conducere specifice funcțiilor de conducere la nivelul universității se diferențiază luând în considerare criteriile pe baza cărora se realizează evaluarea în scopul clasificării universităților și ierarhizării programelor de studii, prevăzute în Hotărârea Guvernului nr. 789/2011 privind aprobarea Metodologiei de evaluare în scopul clasificării universităților și ierarhizării programelor de studii”.

Acest act normativ este abrogat în cursul aceluiași an de către **OMECTS nr. 4892/2012** pentru abrogarea Ordinului ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului nr. 3.886/2012 privind aprobarea criteriilor de diferențiere între instituțiile de învățământ superior de stat, precum și în interiorul acestora, în vederea stabilirii cuantumului indemnizațiilor pentru funcțiile didactice de conducere, care nu a introdus noi elemente în ceea ce privește salarizarea cadrelor didactice, anterior emiterii OMECTS nr. 3886/2012.

OMECTS nr. 3998 din 5 mai 2012 privind metodologia de alocare a fondurilor bugetare pentru finanțarea de bază și finanțarea suplimentară a instituțiilor de învățământ superior de stat din România pentru anul 2012 va avea un impact semnificativ în finanțarea instituțiilor de învățământ superior. Astfel, finanțarea urma să se realizeze în funcție de clasă în care se află respectiva universitate, respectiv de poziționarea în ierarhie a programelor de studii. Această ierarhizare a fost publicată de Ministerul Educației Naționale în data de 2 octombrie 2011⁵⁰, printr-un comunicat de presă, pe platforma utilizată și pentru colectarea datelor de la universități⁵¹.

Metodologia de clasificare și ierarhizare, respectiv **OMECTS nr. 5262/2012** au fost puternic contestate de anumite instituții de învățământ superior. Astfel, **Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava** a cerut în instanța anularea respectivului ordin de ministru, precum și a **OMECTS nr. 3998/2012**, solicitând, de asemenea, „obligarea pârâtului (Ministerul Educației Naționale – n.a.) la plata prejudiciului în sumă de **5.907.161,99 RON**, reprezentând majorarea finanțării de bază a instituției reclamante cu suma de **4.677.269,78 RON**, finanțare la care este îndreptățită în raport de numărul de studenți echivalenți, precum și contravaloarea indexărilor salariale în sumă de **1.229.892,21 RON** instituite în procent de **8%** pentru lunile iunie-decembrie 2012, în cuantum de **1.076.290,22 RON**, și în

„Petru Maior” din Târgu Mureș, Universitatea „Dimitrie Cantemir” din Târgu Mureș, Universitatea Română de Științe și Arte „Gheorghe Cristea”, Universitatea „Tibiscus” din Timișoara, Universitatea Româno-Germană din Sibiu, Universitatea „Andrei Șaguna” din Constanța, Universitatea „Mihail Kogălniceanu” din Iași, Institutul Teologic Protestant din Cluj-Napoca, Institutul Teologic Penticostal din București, Institutul Teologic Baptist din București, Universitatea „ARTIFEX” din București, Universitatea „Danubius” din Galați, Universitatea „Constantin Brâncoveanu” din Pitești, Universitatea „Petre Andrei” din Iași, Universitatea „Avram Iancu” din Cluj-Napoca, Universitatea „Bogdan Vodă” din Cluj-Napoca, Universitatea „Nicolae Titulescu” din București, Universitatea „George Bacovia” din Bacău, Universitatea „Athenaeum” din București, Universitatea Europeană „Drăgan” din Lugoj, Institutul de Administrare a Afacerilor din București, Universitatea „Mihai Eminescu” din Timișoara, Universitatea Financiar-Bancară din București, Universitatea „George Barițiu” din Brașov, Universitatea „Bioterra” din București

⁵⁰<http://www.hotnews.ro/stiri-esential-10299027-premiera-ierarhizarea-programelor-studii-din-universitatile-din-romania-publicata-ministerul-educatiei.htm>

⁵¹ http://chestionar.uefiscdi.ro/docs/programe_de_studii.pdf

procent de 7,4% în plus pentru luna decembrie 2012, în cuantum de 153.601,99 RON, conform art. 1 alin. (1) lit. a) și lit. b) din O.U.G. nr. 19/2012”.

Înalta Curte de Casație și Justiție a României a admis recursul declarat de Ministerul Educației Naționale împotriva Sentinței nr. 102 din 27 februarie 2013 a Curții de Apel Suceava, secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal, respingând acțiunea formulată de Universitatea „Ștefan cel Mare” ca neîntemeiată, deși instituția de învățământ superior câștigase în prima instanță acțiunea formulată împotriva MEN.

În Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 1882/2014 privind anulare act administrativ, se arată că Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava considera că „finanțarea de bază pentru anul 2012 a fost în mod evident afectată de o scădere drastică, urmare a aplicării clasificării universităților și ierarhizării programelor de studii”. Instituția de învățământ superior considera că OMECTS nr. 5262/2011 este nelegal din mai multe puncte de vedere, printre care:

- „Metodologia întocmirii unui ordin de clasificare **impune existența unor punctaje (scoruri)** atașate fiecărui participant la procesul de clasificare. Deși universităților li s-a solicitat să-și facă o **autoevaluare** a activității didactice și de cercetare și să se **auto clasifice**, printr-o raportare la misiunea universității, conform Legii nr. 1/2011, **Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului nu a comunicat setul de criterii, standarde și indicatori pe baza cărora se realizează evaluarea, ponderea acestora pe fiecare tip de activitate și nici modalitatea concretă de calcul, nici măcar după publicarea clasificării universităților**, încălcând Metodologia de evaluare în scopul clasificării universităților și ierarhizării programelor de studii publicată în M. Of. nr. 569/10.08.2011.”
- „În opinia reclamantei un alt viciu de procedură se referă la includerea Universității „Ștefan cel Mare” din Suceava în categoria **universităților generaliste**. **Marea majoritate a universităților generaliste clasificate în categoria C și B au programe de studii în domeniile fizică, chimie, matematică, biologie și/sau informatică**, domenii care le-au adus acestora mai mult de **90% din scorul relativ de influență (S.R.I.)**, factor determinant în evaluarea clasificării, în timp ce **universitatea reclamantă, neavând programe de studii în cele cinci domenii nominalizate, a fost dezavantajată**, specificul acesteia nefiind corect calificat.”
- „În conformitate cu dispozițiile art. 193 alin. (6) din Legea nr. 1/2011 prima evaluare a universităților se face, prin excepție, **numai de către un organism internațional cu competență în domeniul ierarhizării și clasificării instituțiilor de învățământ superior sau de către o agenție de asigurare a calității înregistrată EQAR, din străinătate**. Ca urmare, s-a arătat că Ordinul nr. 5262/2011 este nelegal, deoarece art. 1 prevede că: **«Se constată rezultatele clasificării universităților, stabilite de Asociația Universităților Europene»**, organism care nu întrunește cerințele legale sus-menționate.”

Printre elementele care au stat la baza deciziei Curții de Apel din Suceava de a da dreptate Universității „Ștefan cel Mare” se numără și următoarele:

- „**Asociația Universităților Europene și-a manifestat disponibilitatea de a certifica stabilirea rezultatelor exercițiului de clasificare prin utilizarea datelor aprobate de universități**, activitate ce se circumscrie evaluării primare la care se referă art. 7 alin. (1) lit. c) din H.G. nr. 789/2011, și anume «prelucrarea datelor și informațiilor colectate, în conformitate cu aplicarea unor formule de calcul și statistice propuse de organismul de evaluare și aprobate prin ordin de către Ministrul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului».”
- „**Asociația Universităților Europene nu a fost implicată în procedura de evaluare**, în opinia instanței, face inutilă cercetarea susținerilor reclamantei că această instituție nu se încadrează în categoria de «organism internațional cu competențe în domeniul ierarhizării și clasificării instituțiilor de învățământ» selectat în baza unui concurs așa cum impune art. 193 alin. (5) și alin. (6) din Legea nr. 1/2011.”
- „La documentația ce a stat la baza emiterii ordinului de clasificare se adaugă două adrese din 12 iunie 2012 prin care **ARACIS și CNFIS comunică Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului că nu au fost implicate în procedura clasificării universităților și o adresă din aceeași dată a UEFISCDI, care confirmă colectarea datelor pentru clasificarea universităților cu precizarea că nu a participat la prelucrarea lor**.”
- Instanța „a concluzionat instanța că **emiterea de către Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului a Ordinului nr. 5262/2011 privind constatarea rezultatelor clasificării universităților s-a făcut în mod arbitrar și în lipsa realizării unei condiții esențiale constând în evaluarea universităților de un organism internațional cu competență în domeniul ierarhizării și clasificării instituțiilor de învățământ superior sau de către o agenție de asigurare a calității înregistrată în EQAR**.”

Ministerul Educației Naționale considera, însă, în apărarea sa, că:

- „Clasificarea universităților s-a realizat în baza criteriilor prevăzute la art. 3 din Metodologia aprobată prin H.G. nr. 789/2011, iar evaluarea s-a realizat de către **Asociația Universităților Europene (EUA), membră fondatoare a**

EQAR, conform prevederilor Acordului de parteneriat din 23 august 2011 încheiat cu Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.”

- „**Desemnarea Asociației Universităților Europene pentru evaluarea universităților este în concordanță cu prevederile art. 193 alin. (6) din Legea nr. 1/2011, care instituie o situație de excepție de la alin. (5), în sensul că prima evaluare de după intrarea în vigoare a legii se face de către un organism internațional cu competență în domeniul ierarhizării și clasificării instituțiilor de învățământ superior «sau de către o agenție de asigurare a calității înregistrată în EQAR din străinătate»**”
- „**Universitățile nu au fost clasificate ca urmare a procedurilor de colectare a datelor, ci ca urmare a procedurii propriu-zise efectuată de Asociația Universităților Europene. Ordinul nr. 5262/2011 nu stabilește ierarhii ale universităților, ci constată misiunea pe care o universitate este centrată, clasificarea se face în funcție de această misiune.**”

Înalta Curte de Casație și Justiție a ținut cont de următoarele aspecte în luarea deciziei de a da dreptate Ministerului Educației Naționale:

- „Art. 16 din H.G. nr. 789/2011 prevede **obligativitatea publicării pe un site web administrat de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului a datelor și informațiilor utilizate pentru realizarea evaluărilor structurate pe criterii, standarde și indicatori, formule de calcul, rapoartele sintetice de autoevaluare, etc. [...] Datele și informațiile utilizate pentru realizarea evaluărilor, structurate pe criterii, standarde și indicatori, formulele de calcul, rapoartele sintetice de autoevaluare și rezultatele evaluării au fost publicate de către Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului pe site-ul său, dar și prin aprobarea Metodologiei de evaluare prin Ordinul ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului nr. 5211/2011 al căror conținut este cunoscut de către universități.**”
- „**În ceea ce privește Asociația Universităților Europene, din actele dosarului rezultă că este membră fondatoare a EQAR, neexistând niciun impediment pentru ca aceasta să se încadreze în categoria de organism internațional cu competențe în domeniul ierarhizării și clasificării instituțiilor de învățământ.**”
- „**Toate informațiile pe baza cărora s-a realizat evaluarea sunt publice și cunoscute de către toate universitățile, inclusiv de către intimata-reclamantă.**”
- „**Prelucrarea datelor și informațiilor colectate s-a realizat conform Metodologiei aprobate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, iar evaluarea s-a realizat conform aceleiași metodologii, necontestată până în prezent.**”
- „**Prelucrarea datelor și informațiilor colectate a făcut obiectul ordinului emis de ministrul educației, cercetării, tineretului și sportului, activitatea presupunând aplicarea unor formule de calcul și/sau statistice propuse de organismul de evaluare și aprobate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.**”

Concluzia procesului dintre Ministerul Educației Naționale și Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava poate fi rezumată simplu. **Orice demers de clasificare, și eventuală ierarhizare, a instituțiilor de învățământ superior din România, dar nu numai, trebuie să se realizeze numai în urma unei dezbateri ample cu instituțiile de învățământ superior, reprezentanții studenților, dar și alți actori educaționali.**

Repere privind Sistemul Național de Învățământ Superior

Un eventual proces de clasificare al instituțiilor de învățământ superior din România ar conduce, sau cel puțin ar trebui, la o evaluare a Sistemului Național de Învățământ Superior și la crearea unor perspective pentru restructurarea și consolidarea acestuia.

Caracteristicile acestuia relevă anumite deficiențe în prezent, oferta educațională a universităților nefiind corelată nici cu indicatori de ordin demografic, nici cu cei ce țin de angajabilitate, instituțiile de învățământ părând să fie inerte la modificările survenite în acest sens în ultimii ani.

În conformitate cu preluările **Agenției Române de Asigurare a Calității în Învățământul Superior (ARACIS)** după HG nr. 376/2016 și HG nr. 654/2016, în Sistemul Național de Învățământ Superior, anul universitar 2016/2017, există **6** domenii fundamentale, **36** de ramuri de știință, **77** de domenii de doctorat/masterat, **85** de domenii de licență, **368** de programe de studii de licență, care pot școlariza în anul I, un număr maxim de **210.588** de studenți (**170.053** la universități publice – **80,75%**, **40.535** la universități private – **19,24%**). **Doar 11.220** dintre aceste locuri sunt aferente unor programe de studii cu predare în limbi de circulație internațională, precum engleza, franceza sau germana. Procentul de **5,32%** din total pentru numărul de locuri aferent programelor de studii cu predare în limbi de circulație internațională este unul infim, dar sugestiv pentru gradul de internaționalizare al învățământului superior românesc⁵².

Numărul maxim de locuri alocate programelor de studii care pot școlariza studenți în anul I este foarte ridicat, în contextul în care numărul de absolvenți de învățământ preuniversitar care promovează examenul de Bacalaureat a scăzut constant în ultimii ani, de la **163.545** în **2010**, la **97.065** în **2016**. În contextul în care respectivii absolvenți reprezintă principalii candidați pentru admiterea în instituțiile de învățământ superior din România, considerăm că acest lucru ar trebui să conducă la modificări în structura universităților românești.

Considerăm, de asemenea, că structura ofertei universitare în anul I nu este corelată cu realitățile sociale din România și nu încearcă să surprindă, parțial, dinamica pieței muncii, atât la nivel local, regional, național, dar și internațional. Astfel, **44%** locuri sunt alocate în domeniul **Științelor sociale**, **26%** în domeniul **Științelor ingineresti**, **12%** în domeniul **Științelor umaniste și arte**, **10%** în domeniul **Industriei mecanice, mecatronice, ingineriei manageriale** ș. a.

Deși România se află pe **ultimul loc** în ierarhia statelor membre în Uniunea Europeană din punct de vedere al ponderii populației cu studii terțiare, având în **2015** doar un procent de **17,2%** din populația cu vârsta între **15 și 64 de ani** în această situație, în contextul în care media la nivel **EU-28** este de **30,1%**, aflându-ne foarte departe de state precum Norvegia (**43,2%**), Irlanda (**42,8%**), Finlanda (**42,7%**) sau Elveția (**41,7%**), considerăm, totuși, că oferta educațională trebuie corelată cu realitățile sociale, demografice și economice din țara noastră.

Elemente referitoare la misiunile universităților din România

O analiză realizată de ANOSR asupra Cartelor universitare a **90** de instituții de învățământ superior din România relevă faptul că **90% (81)** dintre acestea își asumă un deziderat ce tinde spre **cercetarea intensivă și educația de calitate**. De asemenea, **44,44% (40)** dintre acestea consideră că au o misiune la nivel european sau internațional, în timp ce doar **20% (18)** își definesc misiunea cu precădere la nivel local/regional.

Remarcabil, dintr-o perspectivă negativă, este faptul că doar **33,33% (30)** dintre misiunile universităților românești menționează cuvântul „student”, ceea ce, spre exemplu, denotă clar că

⁵²ARACIS, *Oferta sistemului de învățământ superior românesc. Anul universitar 2016/2017*, document disponibil la adresa web:

http://www.aracis.ro/fileadmin/ARACIS/Publicatii_Aracis/2017/Prezentare/Oferta_sistemului_de_invatamant_superior_romanesc.pdf

aceste instituții de învățământ superior nu își asumă cu adevărat implementarea unui învățământ centrat pe student. **24,44% (22)** dintre ele au cuvântul „doctorat” menționat în misiunea instituțională.

În cazul a **72,22% (65)** dintre universități, misiunea face referire la relația societatea, conținând o dimensiune civică sau referiri la cetățenie activă ș. a. În schimb, doar **11,11% (10)** se consideră a fi instituții de învățământ superior prestigioase. Doar în cazul a **21,11% (19)** dintre universități misiunea face apel la tradiția sau istoria universității, în timp ce **35,56% (32) dintre acestea menționează, în mod direct sau nu, că participă la procesul de dezvoltare al României.** Nu în ultimul rând, **în cazul a 44,44% (40) dintre acestea există trimiteri la cuvinte precum „performanță” sau „exelență” în cadrul misiunii.**

Concluzionăm, prin urmare, că marea majoritate a universităților din România își asumă o dimensiune științifică exprimată prin cercetare, aproape jumătate dintre acestea considerând că au o misiune la nivel european/internațional. Același număr de instituții de învățământ superior consideră că au potențial de a genera excelență sau performanță în educație/cercetare, în timp ce foarte puține dintre ele consideră necesar să facă trimitere la studenți sau studenți-doctoranzi. Ciclul de studii doctorale este menționat doar în cazul unui sfert dintre misiunile universităților românești. Remarcabil este faptul că doar a zecea parte dintre instituțiile de învățământ superior din țara noastră se consideră prestigioase, iar doar o cincime din totalul universităților analizate fac apel la tradiția și istoria acestora, semn că Sistemul Național de Învățământ Superior românesc poate fi considerat unul „tânăr”.

Viziunea ANOSR asupra procesului de clasificare a universităților

Alianța Națională a Organizațiilor Studentești din România (ANOSR) consideră necesară concretizarea procesului de clasificare a instituțiilor de învățământ superior din România. Așa cum am arătat mai sus, considerăm că universitățile trebuie să își asume o misiune într-un mod responsabil, atât față de studenți, cât și față de societate. Așadar, o clasificare a universităților pornind de la misiunea asumată constituie, în opinia noastră, temelia procesului de restructurare și reasezare a sistemului de învățământ superior românesc pe temelii solide și autentice, însă fără a întocmi o ierarhizare explicită a acestora.

În continuarea susținerii și conturării unor politici care să confere sistemului de învățământ superior românesc o dimensiune socială a educației și care să conducă la creșterea accesibilității în învățământul superior a potențialilor studenți, considerăm, totodată, că **o clasificare a universităților trebuie să conducă la o redefinire a ofertei educaționale pe care acestea o oferă, în raport cu capacitatea lor instituțională, cu anvergura și cu misiunea asumată.** Este absurd să considerăm parte din normalitate faptul că 43 de instituții de învățământ superior din totalul 101, reprezentând un procent de 42,52%, pot organiza cursuri specifice unei anumite specializări.

Considerăm că **o clasificare a instituțiilor de învățământ superior**, pornind de la elementele mai sus menționate, **ar trebui să conducă și la anumite restricții în ceea ce privește autorizarea și acreditarea anumitor tipuri de programe de studii, respectiv cicluri de studii, în cazul anumitor instituții de învățământ superior.** Fără a încălca principiul autonomiei universitare, consfințit de Constituția României prin art. 32, alin. (6), considerăm că **universitățile trebuie să fie responsabile față de studenți și de societate, respectiv realiste în conturarea misiunii și viziunii pe care o au, în funcție de capacitatea instituțională existentă, contextul local și regional și anvergura disponibilă.** Prin urmare, **procesul de clasificare trebuie să stea la temelia unei viitoare restructurări și reasezări pe baze solide a sistemului universitar din România.**

În acest moment, dat fiind și rezultatele pe care le ilustrează *Raportul asupra Exercițiului Național de Metaranking Universitar*⁵³, realizat în 2016, considerăm că **un sistem care să conducă la o ierarhizare a instituțiilor de învățământ superior ar fi dăunător.** În contextul în care doar 20 de universități din România, dintr-un total de 92 de instituții de învățământ superior evaluate, „*reusesc să treacă un prag minimal al vizibilității în clasamentele internaționale ale universităților bazate dominant pe criterii/indicatori academici*”, considerăm că **orice demers de a întocmi clasamente ale universităților românești este lipsit de relevanță.**

În raportul mai sus menționat se semnalează faptul că „*unele universități trebuie să abordeze probleme locale/regionale/naționale și/sau aspecte vocaționale, fără a ținti probleme/aspecte relevante la nivel global, pentru umanitate, și fără ca asta să le reducă din prestigiul academic și social [...] în general, astfel de universități nu se vor regăsi în clasamentele internaționale ale universităților (sau nu se vor regăsi în poziții de top), fără însă ca acest lucru să le știrbească din importanța funcției lor sociale*”. Subscriem acestui punct de vedere, în contextul în care considerăm că orice demers al Ministerului Educației Naționale în acest sens trebuie să conducă la îmbunătățirea generală stării învățământului superior românesc, și nu la accentuarea artificială a unei competiții neproductive între universități.

Așadar, atragem atenția că **un proces de ierarhizare a universităților, chiar și în cadrul anumitor clase, în special dacă e gestionat de către Ministerul Educației Naționale, nu ar contribui decât la o înrăutățire a stării de ansamblu în Sistemul Național de Învățământ Superior.** Spre exemplu, implementarea, sau, mai bine spus, lipsa implementării prevederilor OM nr. 651/2014 pentru

⁵³https://www.edu.ro/sites/default/files/_fi%C8%99iere/Invatamant-Superior/2016/asigurarea%20calitatii/Metarankingul%20Universitar%20-%202016%20-%20Final.pdf

aprobarea Metodologiei privind mobilitatea academică a studenților, care creează fundamentele realizării unor programe de mobilități interne pentru studenți, între universitățile autohtone, demonstrează lipsa de cooperare între instituțiile de învățământ superior românești, inexistența unui sentiment de coeziune academică și de apartenență la același sistem național.

Stigmatizarea instituțiilor de învățământ superior care ar obține scoruri mai mici în urma aplicării unor formule de agregare a tuturor indicatorilor măsurați ar conduce la crearea unei percepții negative, pe alocuri nedreaptă, despre comunitatea universitară respectivă. Subliniem încă o dată **potențialul efect de etichetare** a absolvenților în funcție de programul de studiu finalizat sau universitatea absolvită, în sensul în care acest lucru poate duce la lipsa egalității de șanse între absolvenți, deoarece angajatorii se vor raporta diferit, în „dezavantajul celor proveniți de la programele de studiu slab clasate”, respectiv „în favoarea celor de la polul opus, chiar dacă **poate aceștia au un nivel ridicat de competențe**”. Întocmirea unor ierarhii de moment, girate de Ministerul Educației Naționale, poate afecta grav angajabilitatea absolvenților universităților mai slab cotate, lucru pe care îl considerăm indezirabil, printre alte aspecte negative pe care ar putea să le genereze o astfel de ierarhizare.

În condițiile unei subfinanțări cronice a învățământului superior, adoptarea oricărei măsuri care are produce competiție pornind de la premise false sau nefundamentate, care pot fi contestate cu ușurință, va crea o atmosferă negativă de care sistemul nu are nevoie. **Clasificarea universităților în funcție de misiunea, contextul și anvergura lor poate conduce la suficiente măsuri de stimulare și sprijinire financiară a acestora în funcție de rezultatele indicatorilor măsurați, ceea ce ar permite la dezvoltarea mai rapidă a acestora, fără a fie nevoie de întocmirea unui clasament propriu-zis al instituțiilor de învățământ superior.**

Insistăm și asupra modului în care Ministerul Educației Naționale va comunica public acest demers, acest lucru fiind vital în privința modului în care procesul va fi perceput de opinia publică. Este important ca, de la primul pas, MEN să conștientizeze că este fundamental să prezinte transparent, clar și coerent care sunt obiectivele acestui proces și modul în care se va desfășura, precum și cum trebuie să fie înțelese rezultatele clasificării universităților.

În ceea ce privește **procesul de clasificare și ierarhizare a programelor de studii/ramurilor de știință din cadrul universităților românești**, considerăm că acesta trebuie să se desfășoare ținând cont de particularitățile specifice fiecărei ramuri de știință. De asemenea, trebuie să fie luate în considerare o serie de elemente fundamentale, precum tendințele în domeniu la nivel internațional, dar, totodată, trebuie să se țină cont și de istoricul dezvoltării respectivelor specializări în țara noastră. Acest demers implică, din punctul nostru de vedere, **o clasificare a programelor de studiu/ramurilor de știință din universități în mai multe categorii de performanță, ordonate ierarhic, dar fără a considera necesar un clasament în cadrul acestor clase**. Înțelegem necesitatea unei diferențieri pornind de la criterii de performanță, care să conducă la o finanțare subsecventă, care să recompenseze instituțiile cu rezultate foarte bune sau excelente, dar fără a afecta calitatea procesului educațional în cadrul celorlalte universități printr-o subfinanțare, însă nu considerăm utilă realizarea unor ierarhii în cadrul categoriilor (care, oricum, reprezintă ele în sine o ierarhie), care să determine o „concurență” artificială.

Având în vedere experiența *Metodologiei de ierarhizare și clasificare* precedente, din anul 2011, considerăm că este foarte important ca de această dată, acest proces să se bazeze în mod clar pe *Principiile de la Berlin*, viitoarea metodologie urmând să transpună indicatorii utilizați în acord cu spiritul în care au fost formulate respectivele principii. Ne dorim ca scopurile și obiectivele clasificării „**să fie clare cu privire la scop și la grupurile țintă de utilizatori**” și, foarte important, să recunoască nu doar în mod formal, ci aplicat, prin intermediul indicatorilor utilizați, „*diversitatea instituțiilor și să ia în considerare misiunile și obiectivele diferite ale acestora*”.

Tot în conformitate cu *Principiile de la Berlin*, ne dorim ca proiectarea și ponderea indicatorilor să rezulte transparent și clar din metodologia ce va fi adoptată, aceștia urmând să fie aleși în încercarea de a realiza **o clasificare cât mai relevantă ținând cont de toate aspectele și dimensiunile relevante**

pentru funcționarea unei universități și pentru viața studentescă derulată în cadrul acesteia. În acest sens, indicatorii propuși de ANOSR vor reflecta perspectiva studenților cu privire la anumite domenii cheie în cadrul Procesului Bologna, precum dimensiunea socială a educației, învățământul centrat pe student, și chiar asigurarea calității în învățământul superior.

Relevanța oricărei clasificări ce nu ia în considerare indicatori cu privire la dimensiunea socială a educației, cu privire la modul în care se realizează procesul de predare-învățare, respectiv indicatori care cuantifică serviciile studentești, este nulă, sau cel puțin foarte mică pentru posibillii și actualii studenți, dar nu numai. Prin urmare, orice clasificare trebuie să cuprindă, în opinia noastră, indicatori care să cuantifice serviciile de cazare, de cantină, contribuția la fondul de burse, infrastructura sportivă, accesul la fondul de carte și baze de date științifice internaționale ș. a.

Nu există niciun sistem infailibil de clasificare. Este important să subliniem câteva aspecte, pe lângă cele menționate mai sus, pe care le considerăm relevante în construirea arhitecturii unui sistem de clasificare instituțională. Ne dorim insistent ca ponderile utilizate pentru categoriile de indicatori să fie echilibrate, întrucât prin prisma sistemului actual de finanțare (în care finanțarea de bază, de tip *per capita* îndeosebi, reprezintă 72,5% din total), nu putem discuta despre o dezvoltare excesivă a anumitor domenii sau linii de direcție în cadrul instituțiilor de învățământ superior, precum cercetarea spre exemplu.

Semnalăm faptul că **orice sistem de clasificare trebuie să pornească cu scopul de a evidenția modul în care se realizează procesul de educație în instituțiile de învățământ superior.** Considerăm că indicatorii cu ponderea cea mai semnificativă în cazul oricărui proces de clasificare trebuie să fie cei care reflectă modul în care se desfășoară procesul de predare-învățare în respectivele instituții de învățământ superior, atât la nivel general, cât și la nivel de program de studii/ramură de știință.

Reamintim faptul că **misiunea principală a oricărei universități este aceea de a fi un furnizor de educație și nu de a reprezenta un institut sau o salbă de institute de cercetare avansată.** Desigur, apreciem importanța cercetării și considerăm că aceasta trebuie realizată în instituțiile de învățământ superior din toate clasele, însă **întreg sistemul de clasificare trebuie să graveze în jurul indicatorilor centrați pe educație.**

Orice astfel de demers este lovit de eșec în cazul în care procesul de clasificare și rezultatele obținute în urma acestuia nu sunt prezentate într-un mod transparent, clar, complet, obiectiv și într-un limbaj comun și accesibil tuturor părților interesate. De asemenea, scopurile acestui demers trebuie să fie bine explicate și inteligibile tuturor celor interesați. Este de evitat ca în urma realizării unui astfel de clasificări, aspecte precum egalitatea de șanse între absolvenți să fie afectate.

Ne interesează, ca de altfel și pe alți actori din domeniul învățământului superior, ca **rezultatele procesului de clasificare a universităților, precum și toate datele colectate pentru acest demers, să fie accesibile într-un mod transparent și ușor de utilizat/procesat.** Considerăm că dacă rezultatele clasificării, în speță punctajul obținut de fiecare universitate pentru fiecare indicator evaluat, sunt publice în format de „date deschise”, atunci utilizatorii acestui sistem de clasificare vor putea să își realizeze propriile ierarhii în funcție de aspectele relevante pentru fiecare dintre cei interesați. Din acest punct de vedere, considerăm că **modelul de publicare a rezultatelor cel mai adecvat scopului pe care ar trebui să îl urmărească acest proces de clasificare**, este unul similar interfeței utilizată de U-Multirank, care **permite utilizatorilor să își realizeze propriile ierarhii și clasamente, pornind de la propriile aspecte pe care le consideră relevante sau utile, dar fără a exista ierarhii compozite care să agrege toți indicatorii măsurați.**

Publicarea datelor în acest mod ar conduce la evitarea ierarhizării instituțiilor de învățământ superior, respectiv a programelor de studiu, fiind evitate anumite consecințe negative pe care un astfel de demers l-ar avea asupra instituțiilor de învățământ superior și, mai ales, asupra studenților și absolvenților anumitor instituții mai slab clasate. Ministerul Educației Naționale are misiunea de a contribui permanent la îmbunătățirea situației din universitățile românești, astfel că nu ar trebui să devină un factor determinant în procesul de marketizare și comodificare a învățământului superior românesc prin publicarea unor clasamente de universități.

Subliniem încă o dată importanța realizării procesului de clasificare în concordanță cu misiunea declarată a unei universități, și nu cu priorități prestabilite la nivel extern. De asemenea, instituțiile de învățământ superior trebuie să fie conștiente de faptul că, **acest instrument nu este unul care măsoară calitatea unei universități, ci stabilește locul unei universități într-o anumită clasă, pornind de la anvergura și realitățile existente în mediul academic respectiv**. Clasificarea într-o anumită categorie nu reprezintă *sine qva non* un anumit standard de calitate, și viceversa. Asigurarea și evaluarea calității în învățământul superior reprezintă un proces distinct, și așa trebuie să și rămână.

Susținem ca o eventuală clasificare a universităților să se reflecte în viitoarele metodologii de finanțare a instituțiilor de învățământ superior, în special în ceea ce presupune finanțarea suplimentară bazată pe indicatori de performanță. Totuși, acest lucru nu va fi echitabil decât în cazul în care respectiva clasificare va ține cont de realitățile instituțiilor de învățământ superior, respectiv de particularitățile programelor de studiu și modul în care acestea funcționează, pornind de la aspectele legate de cercetare și până la resursele alocate pentru procesul de învățare-predare. Este important ca impactul clasificării universităților și a ramurilor de știință/programelor de studiu să nu conducă la degradarea calității procesului de predare-învățare din anumite universități. Asigurarea unui proces educațional de calitate trebuie să fie dezideratul oricărei instituții de învățământ superior, Ministerul Educației Naționale fiind responsabil ca, prin politicile de finanțare utilizate, să se asigure de faptul că acest proces nu va avea de suferit în cazul implementării unui sistem de finanțare a universităților în baza rezultatelor clasificării. Diferențierea alocării resurselor financiare către universități trebuie să fie făcută de rezultatele indicatorilor din alte dimensiuni utilizate în cadrul clasificării, nu de indicatorii ce țin de dimensiunea predării și învățării.

Raportat la poziția MEN, care consideră că instrumentul U-Multirank reprezintă interfața cea mai adecvată în vederea realizării procesului de clasificare a universităților în România, considerăm că, într-adevăr, acesta reprezintă cea mai apropiată modalitate de clasificare universitară de principiile ANOSR dintre cele pe care le-am analizat (QS World University Rankings®, Academic Ranking of World Universities, Times Higher Education World University Rankings, Scimago Institutions Rankings, CWTS Leiden Ranking, University Ranking by Academic Performance ș.a.), utilizând atât numeroși indicatori de interes pentru studenți, dar și furnizând informații într-un format deschis, utilizatorii putând să-și construiască propriile clasamente în funcție de fiecare indicator măsurat în parte. Însă, chiar și în această situație, considerăm că platforma trebuie adaptată sistemului de învățământ superior românesc, iar o serie de noi indicatori, specifici, ar trebui adăugați.

Concluzii

Alianța Națională a Organizațiilor din România (ANOSR) consideră că, în vederea derulării unui proces de clasificare a universităților, Ministerul Educației Naționale trebuie să țină cont de următoarele aspecte:

1. Clasificarea universităților în diverse categorii trebuie să se realizeze în funcție de misiunea asumată de către fiecare instituție de învățământ superior, contextul acesteia și anvergura.
2. Documentul fundamental care va sta la baza procesului de clasificare a universităților trebuie să fie *Principiile de la Berlin cu privire la ierarhizarea instituțiilor de învățământ superior*, dezvoltat de IREG, care urmează a fi implementat sub rezerva lipsurilor sau neclarităților semnalate de specialiști, menționate inclusiv în acest document.
3. Clasificarea universităților în mai multe categorii nu trebuie să fie urmată automat și de un clasament/o ierarhie a instituțiilor de învățământ superior.
4. Prin publicarea în mod transparent a rezultatelor evaluării, a indicatorilor avuți în vedere și a datelor furnizate de universități, și prin utilizarea unei interfețe precum cea a U-Multirank, fiecare utilizator va putea să își realizeze propriile ierarhizări sau clasamente, în funcție de propriile interese, această abordare fiind de departe cea mai constructivă și utilă pentru toate părțile implicate în procesul educațional.
5. Sistemul de clasificare trebuie să pornească de la premisa că principala misiune a universităților este aceea de a facilita procesul de educație. Orice activități subsecvente, precum cercetarea, contribuie la acest deziderat, sunt importante, însă ponderea cea mai mare a indicatorilor analizați în acest proces trebuie să abordeze aspecte referitoare la educație.
6. Programele de studii ar trebui împărțite în clase ierarhice, în funcție de ramurile de știință de care aparțin, dar fără a se întocmi clasamente ale acestora în interiorul respectivelor clase.
7. Realizarea procesului de clasificare reprezintă o oportunitate unică de a aplica un chestionar la nivel național în rândul studenților pentru măsurarea satisfacției acestora cu privire la procesul de predare-învățare și cu privire la facilitățile studențești și educaționale, serviciile suport și infrastructura educațională și de cercetare de care beneficiază. Având în vedere că Registrul Matricol Unic colectează date personale ale studenților, inclusiv adresa de e-mail, considerăm că acest deziderat este unul mai mult decât realizabil, exclusiv în mediul online.
8. Reprezentanții studenților trebuie să fie consultați în toate etapele realizării procesului de clasificare, participând în mod activ la validarea datelor colectate în baza evaluării interne a universităților, respectiv fiind parte din echipele de evaluare externă a instituțiilor de învățământ superior.
9. Considerăm că rezultatele procesului de clasificare pot să se reflecte în viitoarele metodologii de finanțare a instituțiilor de învățământ superior, însă acest lucru nu trebuie să conducă la o scădere a calității procesului educațional în nicio universitate publică. Susținem că instituțiile de învățământ superior care performează pot primi un ajutor financiar suplimentar, însă acesta nu trebuie acordat în defavoarea universităților din alte clase.
10. Orice inițiativă de acest fel nu trebuie să se confunde cu politicile de asigurare și evaluare a calității. O astfel de clasificare trebuie prezentată ca starea de moment a instituțiilor de învățământ superior din România, pornind de la indicatori variați, care cuantifică diverse elemente specifice unei universități, însă nu reprezintă o modalitate de a măsura calitatea sau performanța unei instituții de învățământ superior. Procesul de asigurare și evaluare a calității este unul mult mai laborios și trebuie derulat și dezvoltat ca atare.
11. Considerăm că este necesar ca România să participe la proiectul *European Tertiary Education Register (ETER)* și să furnizeze datele statistice necesare, astfel încât să existe posibilitatea

realizării unor studii comparative cu privire la sistemul de învățământ superior românesc, în comparație cu sisteme similare din Spațiul European al Învățământului Superior.

12. Scopul final al acestui proces este, în opinia noastră, restructurarea Sistemului Național de Învățământ Superior. Având în vedere modificările din ultimii ani, generate atât de probleme demografice, cât și de scăderea numărului de absolvenți de Bacalaureat, considerăm că universitățile din România trebuie să traverseze un proces amplu de revizuire a ofertei educaționale, în raport cu misiunea asumată și capacitatea de a o duce la îndeplinire.

Anexa 1 – indicatorii propuși de ANOSR pentru clasificarea universităților, pentru fiecare dintre dimensiunile abordate

Arie de performanță/ Dimensiune	Indicatori de performanță
	Denumire indicator
Predare – Învățare	Raportul dintre numărul studenților și numărul de cadre didactice
	Raportul dintre numărul de studenți de la ciclul de masterat și numărul de studenți de la ciclul de licență
	Raportul dintre numărul cadrelor didactice titulare care au dreptul de a conduce doctorat și numărul de cadre didactice
	Rata de promovare a ciclului de licență
	Rata de promovare a ciclului de masterat
	Rata de promovare a ciclului de licență în perioada reglementată
	Calitatea procesului de predare-învățare
	Suprafața alocată pentru procesul de predare-învățare, raportată la numărul total de studenți
	Satisfacția studenților cu privire la baza materială și resursele de învățare
	Dotarea tehnică a sălilor pentru predare și cercetare
	Număr de săli „mobile”
	Număr de studenți ce au urmat cursuri de etică și scriere academică în cadrul programelor de studii universitare
	Rata cadrelor didactice invitate să susțină cursuri în alte universități din țară și/sau străinătate
	Sistemul de evaluare a calității prestației didactice de către studenți
	Procent cadre didactice care au parcurs programe de dezvoltare continuă a competențelor didactice universitare
	Atragerea de venituri externe pentru formarea didactică a personalului universitar
	Raportul dintre numărul de cadre didactice cu vârsta de până la 35 ani, inclusiv, și numărul total de cadre didactice
	Calificativul ARACIS pentru programele de licență
	Resurse educaționale adaptate persoanelor cu dizabilități
	Flexibilitatea traseelor de învățare
	Raportul dintre numărul studenților de la ciclul de master și numărul studenților de la ciclul de doctorat
	Numărul de credite ce pot fi acordate studenților pentru activități care se desfășoară în folosul comunității/de voluntariat, raportat la numărul total de credite
	Metode inovative de predare și evaluare
	Contactul studenților cu piața muncii și mediul de afaceri
	Integrarea proceselor de e-learning în procesul de învățare
	Accesibilitatea resurselor bibliografice
	Noutatea titlurilor ce compun biblioteca universității
	Accesibilitatea la bazele de date științifice
	Accesarea bazelor de date științifice
	Cheltuieli pentru achiziția de materiale științifice/bibliografice
	Personalul didactic și de cercetare titular (normă de bază – NB) și titular echivalent (normă de bază echivalentă – NBE)

Arie de performanță/ Dimensiune	Indicatori de performanță
	Denumire indicator
	Ponderea cheltuielilor cu activitatea didactică
	Ponderea veniturilor de la buget
	Ponderea veniturilor din taxe de studii
	Rata șomajului pentru absolvenții ciclului de licență și masterat
Cercetare	Publicații științifice
	Publicații științifice în reviste de top
	Cărți/capitole în cărți publicate
	Rata citărilor
	Fonduri externe pentru cercetare
	Granturi ERC
	Premii ale Academiei Române și premii internaționale
	Performanța creației artistice
	Publicații științifice
	Rata citărilor
	Publicații interdisciplinare
	Implicarea studenților în activitatea de cercetare
Transfer de cunoaștere	Brevete de invenție
	Traduceri, ediții critice și instrumente de lucru
	Companii spin-off
	Venituri din formarea profesională continuă
	Venituri din surse private
	Publicații în colaborare cu parteneri din industrie
	Publicații citate în brevete de invenție
	Brevete de invenție în colaborare cu industria
	Cheltuieli cu activitatea de transfer de cunoaștere
	Venituri din licențe, drepturi de autori
Internaționalizare	Programe de studii de licență în limbi de circulație internațională
	Programe de studii de masterat în limbi de circulație internațională
	Teze de doctorat elaborate în limbi de circulație internațională
	Mobilitate studenți
	Personal didactic și de cercetare din străinătate
	Publicații științifice cu autori străini
	Publicații științifice cu autori străini
	Cărți/capitole în cărți cu autori străini
	Studenți internaționali
	Doctori internaționali
	Doctorate în co-tutelă internațională
	Ponderea studenților înscriși în programe de studii în limbi străine
	Număr de programe de studii de licență sau master organizate în cooperare cu universități din alte state
	Mobilitatea cadrelor didactice
	Mobilități de practică ale studenților
	Parteneriate active internaționale pentru studii/cercetare

Arie de performanță/ Dimensiune	Indicatori de performanță
	Denumire indicator
	Număr de programe de studii înscrise pe portalul <i>Study in Romania</i> raportat la numărul total de programe de studii de licență și master derulate de universitate
	Ponderea cheltuielilor cu activitatea de internaționalizare
Dezvoltare regională și echitate socială	Publicații profesionale
	Fonduri nerambursabile atrase de universitate
	Capacitatea de a integra persoanele provenite din medii dezavantajate socio-economic în programe educaționale
	Contribuția universității la fondul de burse
	Activitatea de practică în regiune
	Locuri în cămine studentești
	Ponderea finanțării din sponsorizări și donații
	Ponderea bursei private în totalul bursei acordate de universitate
	Raportul numărului de locuri finanțate de instituții/organizații la numărul total de studenți
	Numărul cursanților înmatriculați la programe de tip MBA cu certificare internațională
	Ponderea absolvenților de licență angajați în regiune
	Ponderea absolvenților de licență angajați în afara regiunii
	Ponderea absolvenților de master angajați în regiune
	Ponderea absolvenților de master angajați în afara regiunii
	Ponderea veniturilor din surse regionale
	Ponderea parteneriatelor strategice active cu mediul socio-economic din regiune
	Ponderea parteneriatelor strategice active cu mediul socio-economic din afara regiunii
	Fondurile alocate pentru serviciile și activitățile studentești din venituri proprii
	Procentul de studenți din regiune
	Procentul de studenți din afara regiunii
	Procentul de studenți maturi
	Procentul de studenți cu dizabilități
	Personal pentru activități de secretariat
	Serviciile de cantină
	Evenimente cultural/artistice/civice cu acces liber pentru studenți, derulate de universitate/în spațiile universității
	Numărul de studenți beneficiari ai serviciilor de consiliere și orientare în carieră/ mentorat
	Numărul de angajați cu calificare corespunzătoare ai centrelor consiliere și orientare în carieră, raportat la numărul total de studenți ai universității
	Capacitatea de a integra persoanele provenite din medii dezavantajate socio-economic în programe educaționale
	Finalizarea programelor educaționale de către studenți proveniți din medii dezavantajate socio-economic
	Contribuția universității la fondul de burse
	Locuri de cazare în cămine studentești
	Indicator complex de transparență
	Procentul de studenți de sex feminin din total (licență + master)
	Procentul de cadre didactice de sex feminin din total
	Satisfacția studenților cu privire la serviciile studentești
	Accesibilitatea studenților la baze sportive și de agrement

Arie de performanță/ Dimensiune	Indicatori de performanță
	Denumire indicator
	Accesibilitatea serviciilor medicale

Anexa 2 - datele și informațiile colectate în anul 2011 în vederea clasificării universităților și ierarhizării programelor de studii

Primii indicatori cu privire la universitate se refereau la nume, codul unic al instituției de învățământ superior (conform INS), categoria de universități pentru care instituția de învățământ superior optează, conform misiunii asumate, localitatea de reședință în care este înregistrată instituția de învățământ superior, numărul de programe de studii universitare organizate de către componentele organizatorice ale universității și numărul total al studenților înmatriculați în instituție. Se declară date pentru fiecare din ultimii 5 ani universitari. Indicatorii erau împărțiți în mai multe criterii, fiecare dintre acestea având o serie de standarde, după cum urmează:

v. **Criteriul nr. 1 (PI) PREDARE ȘI ÎNVĂȚARE**

- a. Standardul PI 1 Asigurarea resurselor umane (Universitatea dovedește o preocupare permanentă pentru asigurarea resurselor umane necesare derulării la standarde de calitate a activităților de predare și învățare.)
 - I 1.1. Personal de predare și de cercetare cu normă de bază (*Numărul total de membri ai personalului de predare și de cercetare științifică cu norma de bază/titulari în universitate, conform statelor de funcții, pe fiecare funcție didactică și de cercetare în parte (i.e. preparator, asistent universitar, lector/șef de lucrări, conferențiar, profesor, asistent de cercetare, CS, CS I, CS II, CS III), pentru fiecare din ultimii 5 ani universitari (2005/06-2009/10).*)
 - I 1.2. Personal de predare și de cercetare asociat – *Numărul total de cadre didactice și de cercetare asociate/care dețin relații contractuale pe perioadă determinată cu instituția, pe fiecare funcție didactică și de cercetare în parte (i.e. preparator, asistent universitar, lector/șef de lucrări, conferențiar, profesor, asistent de cercetare, CS, CS I, CS II, CS III), pentru fiecare din ultimii 5 ani universitari (2005/06-2009/10).*
- b. Standardul PI 2 – Curriculum și calificări (Universitatea asigură organizarea de programe de studii al căror curriculum este adecvat nevoilor de formare ale studenților și oferă acestora șanse cât mai mari în inserția pe piața muncii prin calificările obținute în urma absolvirii programelor de studii)
 - I 2.1. **Specializări acreditate** – *Numărul total de specializări acreditate pe ciclu de studii (i.e. licență, master, doctorat), în fiecare din ultimii 5 ani universitari (2005/06-2009/10).*
 - I 2.11. **Absolvenți** – *Numărul total de absolvenți (cu și fără diplomă de finalizare a studiilor) ai programelor de studii gestionate de componentele organizatorice ale instituției de învățământ superior. Se colectează date separat din ultimii 5 ani universitari (2005/06-2009/10) cu privire la absolvenții cu diplomă de finalizare a studiilor (care au obținut diploma în anul universitar al absolvirii programului de studii) și cu privire la absolvenții fără diplomă de finalizare a studiilor (care au obținut diploma de absolvire într-un an universitar ulterior absolvirii programului sau nu au obținut niciodată diploma) pentru toate cele trei niveluri de programe de studii (licență, master, doctorat).*
 - I 2.12. **Studenți înmatriculați în primul an** – *Numărul total de studenți înmatriculați în primul an de studiu, pe fiecare ciclu de studii (licență, master și doctorat), pe fiecare din formele de organizare a programelor de studii (la zi / cu frecvență; cu frecvență redusă și învățământ la distanță) și pentru fiecare din categoriile: locuri bugetare, locuri cu taxă, în fiecare din ultimii 5 ani universitari (2005/06-2009/10)*
 - I 2.2a. **Traseul intern al absolvenților (mobilitate intra-organizațională)** – *Numărul absolvenților care își continuă studiile la ciclul de studii următor în aceeași instituție de învățământ superior. Se înregistrează date pentru fiecare din ultimii 5 ani universitari (2005/06-2009/10) pentru fiecare dintre următoarele categorii: absolvenți de licență, absolvenți de master, absolvenți de doctorat.*

vi. **Criteriul nr. 2. (C) CERCETARE ȘTIINȚIFICĂ**

- a. Standardul C1 Rezultate obținute în activitatea de cercetare științifică/creație artistică (Universitatea are în vedere implicarea în activitatea de cercetare științifică/creație artistică, prin creșterea permanentă a rezultatelor efectiv obținute.)
 - C 1.1. **Lucrări indexate ISI Web of Knowledge** – *Numărul total de lucrări publicate în reviste indexate ISI Web of Knowledge de către membrii personalului de predare și cercetare științifică cu norma*

de bază/titular în universitate și de către persoanele aflate în relații contractuale de muncă pe perioadă determinată cu instituția de învățământ superior (doctoranzi, post-doctoranzi, personal academic asociat). Numărul de lucrări se înregistrează pentru fiecare din ultimii 5 ani calendaristici (2006-2010), pentru fiecare din următoarele categorii: reviste cu factor de impact calculat, reviste fără factor de impact calculat (Science și Social Sciences), reviste din Arts&Humanities, volume ale conferințelor indexate (ISI Proceedings). Pentru revistele cu factor de impact calculat, se va înregistra și scorul relativ de influență cumulat. Scorul relativ de influență cumulat rezultă din însumarea scorului relativ de influență corespunzător fiecărui articol publicat.

- **C 1.2. Articole indexate BDI** - Numărul total de articole publicate în reviste din străinătate indexate BDI sau în reviste categoria B+ (CNCSIS) de către membrii personalului de predare și cercetare științifică cu norma de bază/titular în universitate și, separat, de către persoanele aflate în relații contractuale de muncă pe perioadă determinată cu instituția de învățământ superior (doctoranzi, post-doctoranzi, personal academic asociat). Numărul de articole se înregistrează pentru fiecare din ultimii 5 ani calendaristici (2006-2010).
 - **C 1.3. Articole CNCSIS (B)** - Numărul total de articole publicate în reviste de specialitate naționale recunoscute de CNCSIS (categoria B), de către membrii personalului de predare și cercetare științifică cu norma de bază/titular în universitate și de către persoanele aflate în relații contractuale de muncă pe perioadă determinată cu instituția de învățământ superior (doctoranzi, post-doctoranzi, personal academic asociat). Numărul de articole se înregistrează pentru fiecare din ultimii 5 ani calendaristici (2006-2010)
 - **C 1.4. Cărți la edituri internaționale** - Numărul total de cărți, de unic autor sau coordonate, publicate la edituri internaționale de către membrii personalului de predare și cercetare științifică și de către persoanele aflate în relații contractuale de muncă pe perioadă determinată cu instituția de învățământ superior (doctoranzi, post-doctoranzi, personal academic asociat). Datele se înregistrează pentru fiecare din ultimii 5 ani calendaristici (2006-2010), pentru următoarele categorii: (1) cărți de unic autor, (2) cărți coordonate.
 - **C 1.5. Cărți la edituri CNCSIS** - Numărul total de cărți de autor sau coordonate, publicate la edituri naționale, recunoscute de CNCSIS, de către membrii personalului de predare și cercetare științifică, cu norma de bază/titular în universitate și de către persoanele aflate în relații contractuale de muncă pe perioadă determinată cu instituția de învățământ superior (doctoranzi, post-doctoranzi, personal academic asociat). Datele se înregistrează pentru fiecare din ultimii 5 ani calendaristici (2006-2010), pentru următoarele categorii: (1) cărți de unic autor (2) cărți coordonate
 - **C 1.6. Capitoare de cărți la edituri internaționale** - Numărul total de capitoare de carte, publicate la edituri internaționale de către membrii personalului de predare și cercetare științifică, cu norma de bază/titular în universitate, și de către persoanele aflate în relații contractuale de muncă pe perioadă determinată cu instituția de învățământ superior (doctoranzi, post-doctoranzi, personal academic asociat). Datele se înregistrează pentru fiecare din ultimii 5 ani calendaristici (2006-2010).
 - **C 1.7. Capitoare de cărți la edituri CNCSIS** - Numărul total de capitoare de carte publicate la edituri naționale recunoscute de CNCSIS, de către membrii personalului de predare și cercetare științifică, cu norma de bază în universitate, și de către persoanele aflate în relații contractuale de muncă pe perioadă determinată cu instituția de învățământ superior (doctoranzi, post doctoranzi, personal academic asociat). Datele se înregistrează pentru fiecare din ultimii 5 ani calendaristici (2006-2010).
 - **C 1.8. Titluri de doctor** - Numărul total de titluri de doctor acordate, în fiecare din ultimii 5 ani calendaristici (2006-2010)
 - **C 1.10. Creații/performance** - Numărul de lucrări/opere prezentate în România în domeniul cinematografiei și artelor spectacolului, muzicii, artelor vizuale, arhitecturii urbanismului și patrimoniului cultural etc., sau alte realizări supuse dreptului de autor, sau performance omologate pentru domeniul sportului, ale membrilor personalului de predare și cercetare științifică, cu norma de bază în universitate, și ale persoanelor aflate în relații contractuale de muncă pe perioadă determinată cu instituția de învățământ superior (doctoranzi, post-doctoranzi, personal academic asociat). Datele se înregistrează pentru fiecare din ultimii 5 ani calendaristici (2006-2010).
 - **C 1.11. Concerte/expoziții/spectacole în străinătate** - Numărul de concerte, expoziții, spectacole susținute în străinătate, de către membrii personalului de predare și cercetare științifică, cu norma de bază în universitate, și de către persoanele aflate în relații contractuale de muncă pe perioadă determinată cu instituția de învățământ superior (doctoranzi, post-doctoranzi, personal academic asociat). Datele se înregistrează pentru fiecare din ultimii 5 ani calendaristici (2006- 2010).
- b. Standardul C2 Asigurarea resurselor necesare activității de cercetare științifică/creație artistică (Intensificarea atragerii resurselor necesare activității de cercetare științifică/creație artistică reprezintă una dintre condițiile asigurării dezvoltării performanței în cercetarea științifică.)

- **C 2.1. Număr de proiecte finanțate de instituții din țară** - Numărul total al proiectelor/granturilor/contractelor de cercetare științifică/creație artistică, precum și al componentelor de cercetare din alte tipuri de proiecte obținute prin participare la competiții organizate în România sau de la instituții private din țară. Se înregistrează date pentru fiecare din ultimii 5 ani calendaristici (2006 -2010) pentru fiecare din următoarele calități: (1) obținute în calitate de beneficiar sau partener principal și (2) obținute în calitate de partener și pentru fiecare din următoarele categorii: (1) din programe din cadrul Planului Național CDI, CEEX și alte surse de la bugetul de stat; (2) din fonduri structurale; (3) din proiecte finanțate din fonduri private din țară.
- **C 2.2. Număr de proiecte finanțate de instituții din străinătate** - Numărul total al proiectelor/granturilor/contractelor de cercetare științifică/creație artistică, precum și al componentelor de cercetare din alte tipuri de proiecte obținute prin participare la competiții organizate în străinătate sau de la instituții private din străinătate. Se înregistrează date pentru fiecare din ultimii 5 ani calendaristici (2006 - 2010) pentru fiecare din următoarele calități: (1) obținute în calitate de beneficiar sau partener principal și (2) obținute în calitate de partener și pentru fiecare din următoarele categorii: (1) din Programul Cadru al UE; (2) din alte programe ale UE gestionate de instituții din străinătate; (3) din alte programe finanțate din fonduri publice din străinătate; (4) din proiecte finanțate din fonduri private din străinătate.
- **C 2.3. Fonduri provenind de la instituții din țară** - Valoarea monetară totală, exprimată în RON, a proiectelor/granturilor/contractelor de cercetare științifică/creație artistică, precum și a componentelor de cercetare din alte tipuri de proiecte obținute prin competiții organizate în România sau de la instituții private din țară. Se înregistrează date pentru fiecare din ultimii 5 ani calendaristici (2006 - 2010) pentru fiecare din următoarele calități: (1) obținute în calitate de beneficiar sau partener principal și (2) obținute în calitate de partener și pentru fiecare din următoarele categorii: (1) din programe din cadrul Planului Național CDI, CEEX și alte surse de la bugetul de stat; (2) din fonduri structurale; (3) din proiecte finanțate din fonduri private din țară.
- **C 2.4. Fonduri provenind de la instituții din străinătate** - Valoarea monetară totală, exprimată în RON, a proiectelor/granturilor/contractelor de cercetare științifică/creație artistică, precum și a componentelor de cercetare din alte tipuri de proiecte obținute prin competiții organizate în străinătate sau de la instituții private din străinătate. Se înregistrează date pentru fiecare din ultimii 5 ani calendaristici (2006 -2010) pentru fiecare din următoarele calități: (1) obținute în calitate de beneficiar sau partener principal și (2) obținute în calitate de partener și pentru fiecare din următoarele categorii: (1) din Programul Cadru al UE; (2) din alte programe ale UE gestionate de instituții din străinătate; (3) din alte programe finanțate din fonduri publice din străinătate; (4) din proiecte finanțate din fonduri private din străinătate
- **R 2.1. Premii și medalii** - Numărul de premii, nominalizări și medalii obținute, pentru activități didactice și de cercetare, de către membrii personalului de predare și cercetare științifică cu norma de bază în universitate și de către persoanele aflate în relații contractuale de muncă pe perioadă determinată cu instituția de învățământ superior (doctoranzi, post doctoranzi, personal academic asociat). Se înregistrează date pentru categoriile: (1) premii și medalii obținute de personalul cu norma de bază în universitate pentru activități de cercetare; (2) premii și medalii obținute de personalul cu norma de bază în universitate pentru activități didactice; (3) premii și medalii obținute de personalul aflat în relații contractuale de muncă pe perioadă determinată cu instituția de învățământ superior pentru activități de cercetare; (4) premii și medalii obținute de personalul aflat în relații contractuale de muncă pe perioadă determinată cu instituția de învățământ superior pentru activități didactice
- **R 2.5. Comitete editoriale/științifice reviste indexate ISI Web of Knowledge (Web of Science)** - Numărul membrilor personalului de predare și cercetare științifică cu norma de bază în universitate și al persoanelor aflate în relații contractuale de muncă pe perioadă determinată cu instituția de învățământ superior (doctoranzi, post-doctoranzi, personal academic asociat), care dețin calitatea de membru în comitete editoriale/științifice ale unor reviste indexate ISI Web of Knowledge. Se înregistrează date pentru fiecare din ultimii 5 ani calendaristici (2006-2010), pentru următoarele categorii: (1) personal cu norma de bază în universitate în comitete editoriale (2) personal cu norma de bază în universitate în comitete științifice (3) personal aflat în relații contractuale de muncă pe perioadă determinată cu instituția de învățământ superior în comitete editoriale (4) personal aflat în relații contractuale de muncă pe perioadă determinată cu instituția de învățământ superior în comitete științifice
- **R 2.6. Comitete organizare/științifice conferințe indexate ISI Web of Knowledge (Web of Science)** - Numărul membrilor personalului de predare și cercetare științifică cu normă de bază în universitate și al persoanelor aflate în relații contractuale de muncă pe perioadă determinată cu instituția de învățământ superior (doctoranzi, post-doctoranzi, personal academic asociat) care dețin calitatea de membru în comitete de organizare/științifice ale unor conferințe indexate ISI Web of Knowledge. Se înregistrează date pentru fiecare din ultimii 5 ani calendaristici (2006-2010), pentru

următoarele categorii: (1) personal cu norma de bază în universitate în comitete de organizare (2) personal cu norma de bază în universitate în comitete științifice (3) personal aflat în relații contractuale de muncă pe perioadă determinată cu instituția de învățământ superior în comitete de organizare (4) personal aflat în relații contractuale de muncă pe perioadă determinată cu instituția de învățământ superior în comitete științifice.

- **R 2.7.a. Invitații la conferințe internaționale** - Numărul membrilor personalului de predare și cercetare științifică, cu norma de bază în universitate, și al persoanelor aflate în relații contractuale de muncă pe perioadă determinată cu instituția de învățământ superior (doctoranzi, post doctoranzi, personal academic asociat) invitați, în calitate de denote speakers, la conferințe internaționale. Se înregistrează date pentru fiecare din ultimii 5 ani calendaristici (2006-2010), pentru următoarele categorii: (1) personal cu norma de bază în universitate (2) personal aflat în relații contractuale de muncă pe perioadă determinată cu instituția de învățământ superior.
- **R 2.7.b. Susținere de prelegeri în străinătate** - Numărul membrilor personalului de predare și cercetare științifică, cu norma de bază în universitate, și al persoanelor aflate în relații contractuale de muncă pe perioadă determinată cu instituția de învățământ superior (doctoranzi, post doctoranzi, personal academic asociat) invitați de către universități din străinătate, pentru a susține prelegeri (pentru o perioadă de minimum 2 săptămâni). Se înregistrează date pentru fiecare din ultimii 5 ani calendaristici (2006-2010), pentru următoarele categorii: (1) personal cu norma de bază în universitate (2) personal aflat în relații contractuale de muncă pe perioadă determinată cu instituția de învățământ superior
- **R 2.7.c. Activități de cercetare în străinătate** - Numărul membrilor personalului de predare și cercetare științifică, cu norma de bază în universitate, și al persoanelor aflate în relații contractuale de muncă pe perioadă determinată cu instituția de învățământ superior (doctoranzi, post doctoranzi, personal academic asociat) invitați de către universități din străinătate, pentru a desfășura activități de cercetare științifică/creație artistică (pentru o perioadă de minimum 2 săptămâni). Se înregistrează date pentru fiecare din ultimii 5 ani calendaristici (2006-2010), pentru următoarele categorii: (1) personal cu norma de bază în universitate (2) personal aflat în relații contractuale de muncă pe perioadă determinată cu instituția de învățământ superior
- **CI. 1.3. Salarizarea personalului de cercetare** - Suma totală, exprimată în RON, a cheltuielilor cu salarizarea personalului de cercetare. Se înregistrează date pentru fiecare din ultimii 5 ani calendaristici (2006- 2010) pentru fiecare din următoarele categorii: (1) fonduri proprii ale universității; (2) alte fonduri.
- **X 2. Contracte cercetare-dezvoltare** - Valoarea tuturor contractelor de cercetare-dezvoltare (în RON) derulate de universitate. Se înregistrează date pentru fiecare din ultimii 5 ani calendaristici (2006-2010).

vii. Criteriul nr. 3. RELAȚIILE UNIVERSITĂȚII CU MEDIUL EXTERN

a. Standardul SS1. Relația cu mediul socio-economic

- **C 1.9. Orientare către mediul socio-economic prin output-uri:** Numărul total de brevete, produse, tehnologii sau servicii noi, cu impact economic demonstrabil, inclusiv proiecte de elaborare, implementare și/sau evaluare de politici publice, ale membrilor personalului de predare și de cercetare științifică, cu norma de bază în universitate, și ale persoanelor aflate în relații contractuale de muncă pe perioadă determinată cu instituția de învățământ superior (doctoranzi, post doctoranzi, personal academic asociat). Se înregistrează date pentru fiecare din ultimii 5 ani calendaristici (2006-2010), pentru următoarele categorii: (1) brevete înregistrate la OSIM; (2) brevete înregistrate de către Oficiul European de Brevete, Oficiul de Brevete și Mărci al Statelor Unite, Oficiul Japonez de Brevete sau altele similare; (3) brevete triadice; (4) produse, tehnologii, servicii noi; (5) proiecte de elaborare implementare și/sau evaluare de politici publice.
- **C 2.5. Venituri din prestări de servicii și furnizare de produse** - Venituri totale, exprimate în RON, în bugetul instituției, obținute prin activități de prestări servicii/furnizare de produse inovative/creative, inclusiv proiecte de elaborare, implementare și/sau evaluare de politici publice, de către membrii personalului de predare și cercetare științifică, cu norma de bază în universitate, și de către persoanele aflate în relații contractuale de muncă pe perioadă determinată cu instituția de învățământ superior (doctoranzi, post-doctoranzi, personal academic asociat). Se înregistrează date pentru fiecare din ultimii 5 ani calendaristici (2006-2010).
- **R 3.1. Acorduri/parteneriate cu sectorul socio-economic** - Numărul de acorduri/parteneriate dezvoltate de universitate cu organizații economice, administrative sau culturale ale mediului local/regional. Se declară date pentru fiecare din ultimii 5 ani calendaristici (2006-2010), pentru următoarele categorii: (1) Organizații private pentru profit (sectorul business); (2) Organizații private nonprofit (sectorul nonprofit); (3) Organizații publice (sectorul public).

- **R 3.3. Popularizarea științei** - Impactul popularizării științei de către membrii personalului de predare și cercetare științifică, cu norma de bază în universitate, și de către persoanele aflate în relații contractuale de muncă pe perioadă determinată cu instituția de învățământ superior (doctoranzi, post-doctoranzi, personal academic asociat). Se înregistrează date pentru fiecare din ultimii 5 ani calendaristici (2006-2010), pentru următoarele categorii: (1) numărul participanților la ateliere demonstrative, expoziții de inventică, conferințe deschise publicului, cafenele de știință organizate de personalul universității; (2) numărul de comunicate de presă care prezintă realizările științifice, artistice sau sportive ale personalului universității; (3) numărul de apariții în mass media locală a materialelor de popularizare a rezultatelor personalului universității; (4) numărul de apariții în mass media națională a materialelor de popularizare a rezultatelor personalului universității.
- **X 3a. Spin-offs & start-ups** - Numărul de societăți comerciale inovative la care universitatea, respectiv personalul didactic și de cercetare deține părți comerciale în valoare de peste 10% din capitalul social. Se înregistrează date pentru fiecare din ultimii 5 ani calendaristici (2006-2010), pentru fiecare din următoarele categorii: (1) societăți comerciale la care universitatea deține părți comerciale; (2) societăți comerciale la care personalul didactic și de cercetare deține părți comerciale
- **X 3b. Dividende provenite de la spin-offs** - Veniturile în RON încasate de universitate ca dividende provenite de la societăți comerciale inovative la care universitatea deține părți comerciale. Se înregistrează date pentru fiecare din ultimii 5 ani calendaristici (2006-2010).
- **X 4. Sponsorizări și donații primite** - Veniturile obținute de universitate, exprimate în RON, din sponsorizări și donații și numărul acestora. Se înregistrează date pentru fiecare din ultimii 5 ani calendaristici (2006-2010), pentru următoarele două categorii: (1) venituri exprimate în RON din sponsorizări și donații; (2) numărul sponsorizărilor și donațiilor.

b. Standardul SS2. Internaționalizare

- **R 1.3. Programe organizate cu universități străine** – Numărul de programe de studii universitare organizate împreună cu universități din străinătate. Se înregistrează date pentru fiecare din ultimii 5 ani universitari (2005/06- 2009/10).
- **S 3.1. Mobilități studențești 1 (outgoing)** - Numărul studenților din universitate înmatriculați la programe de studii ale unor instituții de învățământ superior din străinătate, pe o perioadă de cel puțin 3 luni (pe nivel de program de studii). Se înregistrează date pentru fiecare din ultimii 5 ani universitari (2005/06-2009/10), pentru următoarele categorii: (1) licență, (2) master, (3) doctorat.
- **S 3.2. Mobilități studențești 1 (incoming)** – Numărul studenților proveniți de la instituții de învățământ superior din străinătate, înmatriculați temporar, pentru o perioadă de cel puțin trei luni, în programele de studii ale instituției. Se înregistrează date pentru fiecare din ultimii 5 ani universitari (2005/06-2009/10), pentru următoarele categorii: (1) licență, (2) master, (3) doctorat.
- **S 3.7. Mobilități studențești 2 (incoming)** - Numărul studenților străini înmatriculați la programele de studii ale universității. Se înregistrează date pentru fiecare din ultimii 5 ani universitari (2005/06-2009/10), pentru următoarele categorii: (1) licență, (2) master, (3) doctorat. Datele se raportează separat: (a) pentru studenți sprijiniți prin programele guvernamentale destinate etnicilor români (de exemplu Moldova, Ucraina, Bulgaria etc.); (b) pentru studenții străini.
- **S 3.4. Mobilități studențești 2 - mobilitate internă** - Numărul studenților proveniți din universitate înmatriculați la programe de studii ale unei alte instituții de învățământ superior din țară, pe o perioadă de cel puțin trei luni (pe nivel de program de studii). Se înregistrează date pentru fiecare din ultimii 5 ani universitari (2005/06-2009/10), pentru următoarele categorii: (1) licență, (2) master, (3) doctorat.
- **S 3.5. Mobilități studențești 3 - mobilitate internă** - Numărul studenților proveniți de la instituții de învățământ superior din țară, înmatriculați temporar, pentru o perioadă de cel puțin trei luni, în programele de studii ale instituției. Se înregistrează date pentru fiecare din ultimii 5 ani universitari (2005/06-2009/10), pentru următoarele categorii: (1) licență, (2) master, (3) doctorat.
- **S 3.8. Școli de vară / iarnă internaționale** - Numărul membrilor personalului de predare și cercetare științifică, cu norma de bază în universitate, al persoanelor aflate în relații contractuale de muncă pe perioadă determinată cu instituția de învățământ superior (doctoranzi, post doctoranzi, personal academic asociat) și al studenților care au participat la școli de vară / iarnă internaționale sau echivalentul acestora. Se înregistrează date pentru fiecare din ultimii 5 ani calendaristici (2006-2010), pentru următoarele categorii: (1) personal de predare și cercetare cu normă de bază; (2) personal aflat în relații contractuale de muncă pe perioadă determinată cu universitatea; (3) studenți.
- **C 2.6.a. Mobilitatea cadrelor didactice 1** - Numărul membrilor personalului de predare și cercetare științifică proveniți de la universități din străinătate, angajați cu contract în condițiile legii pentru

activități de predare (pentru o perioadă echivalentă cu cel puțin un semestru). Se înregistrează date pentru fiecare din ultimii 5 ani universitari (2005/06-2009/10)

- **C 2.6.b. Mobilitatea cercetătorilor** - Numărul membrilor personalului de predare și cercetare științifică de la universități din străinătate, angajat cu contract în condițiile legii pentru activități de cercetare științifică (pentru o perioadă echivalentă cu cel puțin un semestru). Se înregistrează date pentru fiecare din ultimii 5 ani universitari (2005/06-2009/10)
- **R 1.5. Mobilitatea cadrelor didactice 2** - Numărul membrilor personalului de predare și cercetare științifică, care au beneficiat de programe de mobilitate internațională. Se înregistrează date pentru fiecare din ultimii 5 ani universitari (2005/06-2009/10), pentru următoarele categorii: (1) personal de predare și cercetare cu normă de bază; (2) personal aflat în relații contractuale de muncă pe perioadă determinată cu universitatea.
- **S 3.6. Programe în limbi străine** - Numărul programelor de studii universitare organizate în limbi de circulație internațională. Se înregistrează date pentru fiecare din ultimii 5 ani universitari (2005/06-2009/10), pentru următoarele categorii: (1) programe în limbile minorităților; (2) alte programe.
- **I 1.6a. Personal angajat din străinătate** - Numărul cadrelor didactice și de cercetare care provin de la instituții din alte state membre ale Uniunii Europene sau Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică angajate în cadrul instituției. Se înregistrează date pentru fiecare din ultimii 5 ani calendaristici (2006-2010).
- **I 1.6b. Personal format în afara universității** - Numărul cadrelor didactice și de cercetare care dețin cel puțin o diplomă de licență, master sau doctorat eliberată de o altă universitate decât cea la care sunt angajate. Se înregistrează date pentru fiecare din ultimii 5 ani calendaristici (2006-2010), distinct pentru: (1) deținerea unei diplome de licență eliberată în România; (2) deținerea unei diplome de master eliberată în România; (3) deținerea unei diplome de doctor eliberată în România; (4) deținerea unei diplome de licență, master sau doctor eliberată de o altă universitate din străinătate

c. **SS3. Implicarea socială și culturală a universității**

- **I 2.9. Studenți din medii socio-economice dezavantajate** - Numărul total al studenților proveniți din medii socio-economice definite ca dezavantajate (conform legii) înmatriculați la programele de studii ale universității. Se înregistrează date pentru ultimii 5 ani universitari (2005/06-2009/10), pentru următoarele categorii: (1) licență, (2) master, (3) doctorat.
- **I 2.7. Studenți maturi** - Numărul total al studenților maturi (cu vârsta peste 30 de ani) înmatriculați la programele de studii ale universității. Se înregistrează date pentru ultimii 5 ani universitari (2005/06-2009/10), pentru următoarele categorii: (1) licență, (2) master, (3) doctorat
- **I 2.8. Studenți cu dizabilități** - Numărul total al studenților cu dizabilități înmatriculați la programele de studii ale universității. Se înregistrează date pentru ultimii 5 ani universitari (2005/06-2009/10), pentru următoarele categorii: (1) licență, (2) master, (3) doctorat.
- **R 3.4. Evenimente cultural/artistice** - Numărul de evenimente cultural/artistice organizate de către membrii comunității academice din universitate. Se înregistrează date pentru fiecare din ultimii 5 ani calendaristici (2006-2010), pentru următoarele categorii: (1) numărul de expoziții (2) numărul de spectacole (3) numărul de serate muzicale (4) numărul de proiecții de film, ASOCIAT cu (1) numărul de participanți la expozițiile organizate (2) numărul de participanți la spectacolele organizate (3) numărul de participanți la seratele muzicale (4) numărul de participanți la proiecțiile de film.
- **R 3.2. Activități civice** - Numărul activităților civice organizate de către membrii comunității academice din universitate, inclusiv de către membrii personalului de predare și cercetare științifică, cu norma de bază în universitate, și de către persoanele aflate în relații contractuale de muncă pe perioadă determinată cu instituția de învățământ superior (doctoranzi, post-doctoranzi, personal academic asociat). Se înregistrează date pentru fiecare din ultimii 5 ani calendaristici (2006-2010), diferențiat pe categoriile: (1) conferințe; (2) manifestații legal organizate; (3) activități de voluntariat în organizații neguvernamentale; (4) activități de dezvoltare comunitară.
- **X 5. Programe de formare profesională** - Programe de formare profesională. Se înregistrează date pentru fiecare din ultimii 5 ani universitari (2005/06-2009/10), pentru următoarele categorii: (1) numărul programelor de formare profesională; (2) numărul de absolvenți certificați ai programelor de formare profesională.
- **X 6. Cursanți licențiați** - Numărul cursanților care deja dețin o diplomă de licență înscriși la programele de studii ale universității pe ciclul de licență. Se înregistrează date pentru fiecare din ultimii 5 ani universitari (2005/06-2009/10).
- **X 7. Cursuri extra-curriculare** - Numărul de cursuri extra-curriculare oferite pieței muncii. Se înregistrează date pentru fiecare din ultimii 5 ani universitari (2005/06-2009/10).

viii. Criteriul nr. 4 (CI) CAPACITATE INSTITUȚIONALĂ

a. Standardul CI 4.1. Capacitatea universității de a susține învățarea și predarea (Universitatea trebuie să demonstreze că deține capacitatea necesară pentru a susține procesul de învățare și predare.)

- **S 1.1.a. Unități ce compun biblioteca universității** - Numărul total de unități disponibile în biblioteca instituției de învățământ superior în anul universitar 2010-2011. Se înregistrează date, pentru anul universitar 2010-2011, pentru fiecare din următoarele categorii de unități: (1) cărți (titluri); (2) cărți (volume); (3) reviste/jurnale; (4) material audio/video cu conținut educațional; (5) culegeri/albume/colecții de reproducere după opere de artă; (6) planuri /schițe/ proiecte; (7) partituri muzicale.
- **S 1.1.b. Acces la baze de date online** - Numărul de baze de date online la care comunitatea universitară are acces în anul universitar 2010-2011.
- **S 1.2. Noutatea titlurilor ce compun biblioteca universității** - Numărul total de unități disponibile în biblioteca instituției de învățământ superior, în anul universitar 2010-2011, a căror vechime este mai mică de cinci ani de zile. Se înregistrează date, pentru anul universitar 2010-2011, pentru fiecare din următoarele categorii de unități: (1) cărți (titluri); (2) cărți (volume); (3) reviste/jurnale; (4) material audio/video cu conținut educațional; (5) culegeri/albume/colecții de reproducere după opere de artă; (6) planuri /schițe/ proiecte; (7) partituri muzicale.
- **CI 1.6. Cheltuieli pentru achiziția de materiale științifice/ bibliografice** - Suma totală, exprimată în RON, a cheltuielilor privind achiziția de materiale științifice/bibliografice. Se înregistrează date pentru fiecare din ultimii 5 ani calendaristici (2006-2010), pentru următoarele categorii: (1) sume provenite din finanțarea de la buget; (2) sume provenite din donații/sponsorizări/contracte; (3) sume din alte surse demonstrabile prin evidențele contabile.
- **S 1.5. Trafic de date** - Traficul de date mediu anual, pentru anul calendaristic 2010, dinspre și spre serverele care găzduiesc bazele de date online care oferă acces electronic la bibliotecile online, înregistrat conform evidențelor informatice oferite de server-ului care gestionează accesul la serviciile respective exprimat în megabyte (MB).
- **S 1.6. Dotarea sălilor pentru predare și cercetare** - Numărul total al sălilor (inclusiv amfiteatre, laboratoare etc.), pentru anul universitar 2010-2011, puse la dispoziția membrilor comunității academice pentru derularea activităților de predare/cercetare care au în dotare instrumente de comunicare (videoproiector, computer, internet wireless). Datele se înregistrează diferențiat pentru următoarele categorii: (1) săli dotate cu videoproiector; (2) săli dotate cu cel puțin 1 computer (PC); (3) săli dotate cu internet wireless; (4) număr total săli
- **S 2.3. Cantină** - Numărul locurilor din cantina/cantinele universității, în anul universitar 2010-2011. Se înregistrează date pentru anul universitar 2010-2011.
- **S 2.4. Cămine** - Numărul locurilor din căminul/căminele aflate în proprietatea universității și numărul de studenți cazați în acestea. Se înregistrează date pentru fiecare din ultimii 5 ani universitari (2005/06-2009/10), pentru următoarele categorii: (1) numărul de locuri din cămin/cămine; (2) numărul de studenți cazați; (3) numărul de cereri depuse de către studenți pentru a obține un loc în căminul/căminele universității
- **S 2.5. Bază sportivă** - Terenuri și săli de sport, bazine de înot aflate în proprietatea universității. Se raportează date pentru anul universitar 2010-2011, diferențiat pe terenuri de sport, săli de sport și bazine de înot, pentru următoarele categorii: (1) număr; (2) suprafață exprimată în metri pătrați.
- **CI 1.1. Salarizarea personalului didactic titular și asociat** - Suma totală, exprimată în RON, a cheltuielilor cu salarizarea personalului didactic titular și asociat. Datele se înregistrează pentru fiecare din ultimii 5 ani calendaristici (2006-2010), pentru categoriile: (1) personal didactic titular; (2) personal aflat în relații contractuale pe perioadă determinată cu universitatea
- **CI 2.2. Birouri cadre didactice și de cercetare** - Suprafața totală (în metri pătrați) a spațiilor destinate pentru birourile cadrelor didactice și de cercetare și celor destinate exclusiv activităților de cercetare, de la programele domeniului de studii evaluat. Datele se înregistrează pentru anul universitar 2010-2011.
- **CI 2.3. PC Studenți** - Numărul total al calculatoarelor (PC) aflate în mod regulat la dispoziția studenților. Datele se înregistrează pentru anul universitar 2010-2011.
- **X 10. Cadre didactice tinere** - Numărul cadrelor didactice și de cercetare titulare cu vârsta de până în 35 de ani, inclusiv. Datele se înregistrează pentru fiecare din ultimii 5 ani universitari (2005/06-

2009/10), pentru categoriile: (1) personal cu norme de predare; (2) personal cu norme de cercetare; (3) personal cu norme de predare și cercetare.

- **X 12. Personal activități de secretariat** - Numărul de persoane angajate în instituția de învățământ superior pentru a oferi servicii de secretariat studenților, conform fișei postului și încadrării în muncă. Se înregistrează date pentru fiecare din ultimii 5 ani calendaristici (2006-2010).

- **X 14. Personal servicii medicale** - Numărul de persoane angajate în instituția de învățământ superior pentru a oferi servicii medicale studenților, conform fișei postului și încadrării în muncă. Se înregistrează date pentru fiecare din ultimii 5 ani calendaristici (2006-2010).

b. Standardul CI 4.2. Capacitatea universității de a susține cercetarea (Universitatea trebuie să demonstreze că deține capacitatea necesară pentru a susține cercetarea științifică, la nivelul programelor sale de studii.)

- **I 1.3. Profesori conducători de doctorat** - Numărul conducătorilor de doctorat. Se înregistrează date pentru fiecare din ultimii 5 ani universitari (2005/06-2009/10), pentru categoriile: (1) profesori cu drept de conducere de doctorat, angajați pe perioadă nedeterminată; (2) profesori cu drept de conducere de doctorat, angajați pe perioadă determinată/asociați; (3) cadre didactice abilitate cu drept de conducere de doctorat, angajate pe perioadă nedeterminată; (4) cadre didactice abilitate cu drept de conducere de doctorat, angajate pe perioadă determinată

- **I 1.4. Personal de cercetare** - Numărul total de persoane angajate cu normă de cercetare și care dețin funcția de cercetător științific. Datele se înregistrează pentru fiecare din ultimii 5 ani universitari (2005/06-2009/10), pentru categoriile: (1) asistent de cercetare; (2) cercetător științific; (3) cercetător științific gradul III; (4) cercetător științific gradul II; (5) cercetător științific gradul I.

- **I 1.7. Post-doctoranzi** - Numărul cursanților înscriși la programe de post-doctorat. Se înregistrează date pentru ultimii 5 ani universitari (2005/06-2009/10), pentru categoriile: (1) cursanți străini; (2) cursanți români; (3) cursanți din Republica Moldova.

- **CI 1.5. Cheltuieli pentru dotarea cu aparatură și echipamente** - Suma totală, exprimată în RON, verificabilă prin evidențele contabile, a cheltuielilor pentru dotarea cu aparatură tehnică/echipamente de laborator a centrelor de cercetare. Se înregistrează date pentru fiecare din ultimii 5 ani calendaristici (2006- 2010), pe categoriile: (1) sume provenite de la buget; (2) sume provenite din contracte/proiecte/granturi; (3) sume provenite din donații/sponsorizări; (4) alte surse

- **CI 1.7. Cheltuieli proprii pentru activități de cercetare** - Suma totală, exprimată în RON, verificabilă prin evidențele contabile, a cheltuielilor din venituri proprii pentru activități de cercetare științifică. Se înregistrează date pentru fiecare din ultimii 5 ani calendaristici (2006-2010).

- **CI 2.1. Spații de predare/cercetare** - Spațiile destinate activităților de predare/cercetare puse la dispoziția membrilor comunității academice, aflate în proprietatea instituției de învățământ superior. Se înregistrează date pentru anul 2010, pe categoriile: (1) număr total al sălilor (spațiilor); (2) suprafața totală în metri pătrați.

- **CI 2.4. Fonduri** - Valoarea totală, exprimată în RON, potrivit evidențelor financiar-contabile, a fondurilor destinate cercetării, resurselor de învățare, dezvoltării infrastructurii. Se înregistrează date pentru fiecare din ultimii 5 ani calendaristici, pentru categoriile: (1) fonduri destinate cercetării; (2) fonduri destinate dezvoltării resurselor de învățare; (3) fonduri destinate dezvoltării infrastructurii.

c. Standardul CI 4.3. Capacitatea universității de a susține serviciile furnizate societății (Pentru a produce efecte pozitive la nivelul mediului socio-economic în care funcționează, universitatea trebuie să dețină resursele necesare pentru susținerea serviciilor destinate societății și a relațiilor pe care le are în mediul extern.)

- **CI 1.10. Sume pentru mobilitatea în cercetare** - Suma totală, exprimată în RON, cheltuită din venituri proprii, potrivit evidențelor financiar-contabile, pentru mobilitatea personalului științific și de cercetare. Se înregistrează date pentru fiecare din ultimii 5 ani calendaristici (2006-2010).

- **CI 1.9. Infrastructura destinată persoanelor cu dizabilități** - Suma totală, exprimată în RON, a cheltuielilor privind dezvoltarea infrastructurii de facilitare a accesului pentru persoanele cu dizabilități la programele de studii organizate. Se înregistrează date pentru fiecare din ultimii 5 ani calendaristici (2006-2010).

- **S 3.3. Susținerea mobilității** - Suma totală, exprimată în RON, cheltuită efectiv, potrivit evidențelor financiar contabile ale universității, pentru susținerea studenților plecați din instituție într-un stagiul de mobilitate într-o altă instituție de învățământ superior din străinătate. Se înregistrează date pentru fiecare din ultimii 5 ani calendaristici (2006-2010)

- **S 2.1. Personal pentru orientarea în carieră** - Numărul de persoane angajate în instituția de învățământ superior care dețin competente specifice domeniului orientării în carieră și care oferă servicii de orientare în carieră studenților, conform fișei postului și a încadrării în muncă. Se înregistrează date pentru fiecare din ultimii 5 ani calendaristici (2006-2010).
 - **S 2.2. Servicii de consiliere** - Numărul studenților înscriși la programele de studii ale universității care au apelat la serviciile de consiliere și orientare în carieră, conform evidențelor și programărilor. Se înregistrează date pentru fiecare din ultimii 5 ani calendaristici (2006-2010).
 - **CI 2.5. Personal studenți cu dizabilități** - Numărul de persoane angajate în instituția de învățământ superior pentru a oferi asistența studenților cu dizabilități în vederea participării la cursurile programelor, conform fișei postului și a încadrării în muncă. Se înregistrează date pentru fiecare din ultimii 5 ani calendaristici (2006-2010).
 - **X 9. Centre de formare continuă și educația adulților** - Numărul centrelor de formare continuă și educația adulților din instituție. Se înregistrează date pentru fiecare din ultimii 5 ani calendaristici (2006-2010), pentru categoriile: (1) număr de centre; (2) numărul de angajați ai centrelor.
 - **X 11. Centre de susținere a relațiilor universității cu mediul extern** - Numărul centrelor de susținere a relațiilor universității cu mediul extern și/sau a furnizării de servicii către comunitatea socio-economică (locală, națională, internațională). Se înregistrează date pentru fiecare din ultimii 5 ani calendaristici (2006-2010), pentru categoriile: (1) numărul de centre; (2) numărul persoanelor angajate în cadrul centrelor.
 - **X 20. Cheltuieli formare profesională continuă** - Suma totală, exprimată în RON, cheltuită de universitate pentru organizarea programelor de formare profesională continuă derulate (certificate CNFP sau CNFPA). Se înregistrează date pentru fiecare din ultimii 5 ani calendaristici (2006-2010)
- d. Standardul CI 4.4. Management universitar (Dezvoltarea instituțională și asigurarea sustenabilității proceselor și activităților se realizează printr-un management universitar adecvat.)
- **CI 1.4. Investiții materiale** - Suma totală, exprimată în RON, a cheltuielilor pentru investiții materiale, conform evidențelor financiar-contabile. Se înregistrează date pentru fiecare din ultimii 5 ani calendaristici (2006-2010).
 - **CI 1.8. Cheltuieli pentru formare profesională** - Suma totală, exprimată în RON, a cheltuielilor efective, din venituri proprii, pentru formare profesională. Se înregistrează date pentru fiecare din ultimii 5 ani calendaristici (2006-2010), pentru categoriile: (1) cheltuieli de formare profesională a personalului didactic și de cercetare; (2) cheltuieli de formare a personalului administrativ; (3) cheltuieli de formare a personalului de conducere
 - **X 13. Personal administrativ** - Numărul membrilor personalului administrativ angajați în cadrul universității. Se înregistrează date pentru fiecare din ultimii 5 ani calendaristici (2006-2010).
 - **CI 1.2. Balanța financiară a universității** - Valoarea totală, exprimată în RON, pentru fiecare din ultimii 5 ani calendaristici (2006-2010), pentru fiecare din următoarele categorii: (1) venituri provenite din contractul instituțional cu Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului; (2) venituri totale; (3) cheltuieli.

**Proiect cofinanțat printr-un grant din partea Elveției prin intermediul Contribuției Elvețiene
pentru Uniunea Europeană extinsă.**

**Acest raport nu reflectă în mod necesar poziția guvernului elvețian. Responsabilitatea pentru
conținutul său este asumată de Societatea Academică din România.**

© Societatea Academică din România